

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2023, 23(2), 855 – 883. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2023..-1195916>

Sınıf Öğretmenleri, İlkokul Öğrencileri ve Velilerin Çocuk Kitabı, Oyuncak Kitap ve E-Kitaba Yönelik Metaforik Algıları

Metaphoric Perceptions of Classroom Teachers, Primary School Students and Parents towards Children's Books, Toy Books and E-Books

Meral GÖZÜKÜÇÜK¹

Geliş Tarihi (Received): 28.10.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 27.04.2023

Yayın Tarihi (Published): 15.06.2023

Öz: Öğrencilerin kitap okuma alışkanlığı kazanmasında ailelerin ve öğretmenlerin önemli sorumlulukları vardır. Bu sebeple eğitimin bütün paydaşları düşünüldüğünde özellikle öğrenci, öğretmen ve velilerin kitaba yönelik algılarını belirlemenin önemli olduğu vurgulanabilir. Bu bağlamda, yapılan çalışmanın amacı çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitap kavramlarına yönelik sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin metaforik algılarını belirlemektir. Bu araştırma olgubilim deseninin kullanıldığı nitel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu sınıf öğretmenleri (n=75), ilkokul öğrencileri (n=135) ve ilkokul öğrencilerinin velileri (n=170) olmak üzere toplam 380 kişi oluşturmaktadır. Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitaba yönelik geliştirdikleri metaforlara göre oluşturulan kategorilerin on tanesinin ortak olduğu, bu kategorilerin "beceri, eğlence, bilgi, öğretim, temel, doğa, sosyal, gizemli, iletişim, teknik kaynak" şeklinde olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin ortak metaforlar geliştirdikleri, bazı metaforların ise katılımcı grubuna ve çocuk yayımları türleri içerisinde yer alan kitap, e-kitap, oyuncak kitap kavramlarına göre farklılaştığı görülmektedir. Katılımcıların çocuk kitabına ve oyuncak kitaba yönelik olumlu metafor geliştirdikleri ancak e-kitaba yönelik hem olumlu hem de olumsuz metafor geliştirdikleri görülmektedir. Yapılan bu çalışmanın sonuçlarına göre sınıf öğretmenleri ve velilerin çocuk kitabı ve oyuncak kitap konusunda daha olumlu bir algıya sahip oldukları ve bu kitapları ilkokul öğrencileri için e-kitaba göre daha çok tercih ettikleri ifade edilebilir. Ayrıca katılımcıların çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitap kavramlarına ilişkin oluşturdukları metaforlar incelendiğinde çocuk edebiyatına yönelik farkındalıklarının olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: çocuk kitabı, oyuncak kitap, e-kitap, metafor, temel eğitim

&

Abstract: Families and teachers have important responsibilities in enabling students to acquire the habit of reading books. Therefore, considering all the stakeholders of education, the importance of determining the perceptions especially of students, teachers and parents towards books can be emphasized. In this context, the aim of the present study is to determine the metaphoric perceptions of classroom teachers, primary school students and parents towards the concepts of children's books, toy books and e-books. This research is a qualitative study in which a phenomenological design is used. The study group of the research comprises a total of 380 people consisting of classroom teachers (n=75), primary school students (n=135) and parents of primary school students (n=170). It is seen that ten of the categories created according to the metaphors produced by the classroom teachers, primary school students and parents related to children's books, toy books and e-books are common, and these categories are "skill", "fun", "knowledge", "teaching", "primary", "nature", "social", "mysterious", "communication", and "technical resource". It is observed that while the classroom teachers, primary school students and parents produced common metaphors, some metaphors differed according to the participant group and the concepts of books, e-books and toy books among the types of children's publications. It is seen that the participants produced positive metaphors for children's books and toy books, but that they produced both positive and negative metaphors for e-books. Moreover, when the metaphors created by the participants regarding the concepts of children's books, toy books, and e-books are examined, it can be seen that they have awareness of children's literature.

Keywords: children's book, toy book, e-book, metaphor, primary education

Atıf/Cite as: Gözüküçük, M. (2023). Sınıf Öğretmenleri, İlkokul Öğrencileri ve Velilerin Çocuk Kitabı, Oyuncak Kitap ve E-Kitaba Yönelik Metaforik Algıları. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 855-883 DOI: 10.17240/aibuefd.2023..-1195916

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuefd>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

¹ Sorumlu Yazar: Dr. Öğr. Üyesi Meral Gözüküçük, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, meralyaprak@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-1620-5073>

1. GİRİŞ

Kitaplar erken çocukluk yıllarında oldukça önemli olduğu için okuryazarlığın temel kaynağı olarak kitapları kullanmak çocuklara avantaj sağlar (Boutte, Hopkins & Waklatsi, 2008). Bu yüzden çocuk kitaplarının sınıflarda nasıl kullanılabileceğinin araştırılması, öğretmenlere önemli çıkarımlar sağlar (Sackes, Trundle & Flewares, 2009). Adak-Özdemir ve Özdemir-Beceren'in (2020) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin çocuk kitabı seçerken içeriğe, kitabın eğitici olmasına dikkat ettikleri ancak öğretmenlerin çoğunluğunun sınıflarında düzenli olarak okuma etkinlikleri yapmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim öğretmenlerin sınıflarında nitelikli çocuk kitaplarıyla etkileşimli okuma etkinlikleri gerçekleştirmeleri okumaya yönelik isteği arttırabilir. Öğretmenlerin sınıfta gerçekleştirdiği kitap okuma etkinliklerinin niteliği ile çocukların dil gelişimleri, alıcı ve ifade edici dil becerileri arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır (Deniz, 2018).

Çocuklar için hazırlanan kitapların çocuğa göre olmasına dikkat edilmelidir. Çocuk kitaplarında bulunması gereken başlıca özellikler; kapağın ilgi çekici olması, kitabın boyutu, dilin anlaşılır olması, konu ve görsellerin uygunluğu, çocuğun yaşına uygunluğu ve yaratıcılığını desteklemesi şeklindedir (Çelebi-Öncü, Yılmaz, Tokgöz, Koç & Aktaş, 2019). Eğitimcilerin resimli kitap seçimindeki temel düşünceleri, tema ve çocuğun bakış açısını benimsemedir (Hsiao & Chang, 2016). Kitaplardaki resimler, çocukların okudukları resimli kitaplarda sunulan temayı daha iyi anlamalarına yardımcı olur (Nicholas, 2007). Resimli çocuk kitaplarında yer alan dil ve anlatım özellikleri, görseller, problemler ve çözüm durumları yazarlara göre değişmektedir (Adak-Özdemir & Özdemir-Beceren, 2020). Ayrıca kitapların nasıl sunulduğu da geçmişten günümüze değişim göstermektedir. Kitaplar içerik, tasarım ve yaş grubu özelliklerine göre basılı kitaplar, e-kitaplar ve oyuncak kitaplar olarak farklı türlerde sunulabilmektedir.

Oyuncak kitaplar, "Yapboz biçiminde tasarlanmış, resim ve yazıyla tamamlanan çıkartmalı, dokunmatik, hareketli nesne, varlık, eşya, araç, canlı görünümlü materyallerdir." (Uzuner-Yurt, 2014, s. 80). Yalçın ve Aytaş (2005) özel nitelikli kitaplar olarak adlandırdıkları bu kitapların çocukların bütün duyu organlarını kullanmasına olanak sağladığını, kabartma resimlerle ya da üç boyutlu olarak hazırlandığını, özellikle de oyunlar kullanılarak çocukların bilgi ve becerilerini geliştirdiğini ifade etmektedir. Bu kitaplar, çocuk için temel ihtiyaç olan oyun ve oyuncağın kitap ile birleşimini yansıtmaktadır.

E-kitaplar, "Dijital ortamda doğan veya geleneksel kitapların elektronik formatlara dönüştürülmesiyle oluşan ve bir elektronik araç aracılığıyla kullanılabilen kitaplardır." (Bozkurt & Bozkaya, 2013). Etkileşimli e-kitap uygulamaları ile basılı kitap yerine hareket, ses, etkileşim ve oyun gibi zengin içerikler eklenerek okuyucuların kitaba yönelik bakış açısı değişmiştir (Ercan-Güven, 2021; Yolcu & Kavuran, 2019).

Kitap okuma alışkanlığının erken yaşlarda kazandırılması önemlidir. Çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırma önce ailede başlar. Çocuğuyla iyi iletişim kurmaya çalışan ailelerin iyi bir araç olarak kitapları kullanmaları çocukta öğrenme duygusunu da geliştirir (Temizyürek, Şahbaz & Gürel, 2016). Arıcı'nın (2018) annelerin çocuklarıyla kitap okuma davranışları ile ilgili yaptığı çalışmada, annelerin çoğunluğunun çocuklarına haftada 1-2 kez kitap okudukları, çocuklarıyla kitap okumak için ayırdıkları sürenin 11-20 dakika olduğu, çocuklarının 11-20 tane kitabı olduğu, az sayıda kişinin hiç kitap okumadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Anne ve babaların çocuklarıyla birlikte kitap okumaları beraber vakit geçirmenin başka bir yoludur. Anne ve babaların çocuklarıyla kitap okuyarak geçirdikleri zaman dilimi birlikte nitelikli zaman geçirmelerini sağlar. Nitekim etkileşimli kitap okuma etkinlikleri kitap okuma alışkanlığı kazanmanın yanı sıra aile içi ilişkilerin güçlenmesini de etkiler.

Çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için aileler çocukları zorlamamalı, onlara baskı uygulamamalı (Aslan & Harput, 2017), sadece kitap okuma alışkanlığı kazandırma hususunda değil birçok bilgi, beceri ve alışkanlığın kazandırılmasında rol model olmalıdır. Ailelerin çocuk yetiştirme tutumu, çocuklarıyla kitap okuma durumlarını da etkiler. Demokratik tutumu benimseyen annelerin diğer tutumları benimseyen annelere göre çocuklarıyla birlikte daha fazla etkileşimli kitap okuma etkinlikleri yaptıkları görülmüştür (Arıcı, 2018).

Kitap okuma tutumunu etkileyen bir diğer unsur kitapların içerik ve biçim özellikleridir. Kitaplar çocukların yaşadığı çevreye uygun olmalı, konu, dil ve anlatım çocuğun yaşına göre olmalıdır (Uzuner-Yurt, 2014). İlkokul birinci sınıf öğrencileri için hazırlanan çocuk kitaplarında resim en önemli unsurdur, cümleler ve metin kısadır, ancak sınıf seviyesi ilerledikçe resim azalır, metin artar (Baş, 2015). “Çocuğa anlayacağından fazlasını vermek, onu iyi bir kitap okuyucusu değil, tam tersine kitap düşmanı yapar.” (Oğuzkan, 2013, s. 393). Okunacak kitap çocuğun ilgisini çekmelidir. Ayrıca çocukların ilgisini çekmeyen kitapları okumaya zorlanması kitap okumaya yönelik tutumunu olumsuz etkileyebilir (Bektaş, Okur & Karadağ, 2014). Kitap okumaya yönelik tutumun olumlu olması için çocukların yaşlarına uygun nitelikli çocuk kitaplarıyla tanıştırılması gerekmektedir. Bu sebeple çocukların, özellikle çocukları kitaplarla buluşturacak olan öğretmenlerin ve ailelerin çocuk kitaplarına yönelik bakış açısını ortaya koymak önemlidir. Sınıf öğretmenlerinin, ilkokul öğrencilerinin ve ailelerin çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitaba yönelik bakış açılarını metaforlar aracılığıyla ortaya koyma bu çalışmanın değeridir.

Metafor, bir kavrama ait düşüncenin düz bir anlatımla ifade edilmesinden ziyade mecazlar yoluyla mesajın verilmesidir. Bir kelimenin mecazi anlamı, aynı kelimenin gerçek anlamından daha fazla duygu taşıma eğilimindedir (Mohammad, Shutova & Turney, 2016). Metafor; yeni, soyut kavramları anlamada, hâlihazırda bilinenlere yeni bir bakış açısıyla yaklaşımda ve bu tür deneyimleri iletmede sezgisel bir rol oynar (Caballero, 2014). Metaforların yaratıcı bir özelliği de bulunmaktadır (Doğan & Sönmez, 2019). Nitekim yansıma, metaforla ilişkilendirilecek doğru kelimedir (Mudra & Aini, 2020). Metafor, bir dil aracılığıyla ifade edilen gerçekliğe deneyim yansıtarak kültürler, koşullar ve yöntemler arasındaki etkileşime dayalı olarak her türlü durumu veya söylemi yapılandırabilir (Ertner & Ulyanova, 2019).

Kitap kavramı ile ilgili metaforik algıları tespit eden alanyazın incelendiğinde; ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin kitaba yönelik metaforik algılarını belirlemek için yapılan çalışmada her iki kademedeki öğrencilerin ortak metafor geliştirdikleri, aynı zamanda da bazı metaforların sınıf seviyesine göre farklılaştığı, ortaokul öğrencilerinin olumsuz ifadeler kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır (Bektaş, Okur & Karadağ, 2014). Ulusoy ve Altun'un (2018) okul öncesi öğretmen adaylarının resimli çocuk kitabına yönelik metaforik algılarını belirlemek için yaptıkları çalışmada öğretmen adayları basılı kitapların somut ve kalıcılık, elektronik kitapların ise ilgi çekici olma ve daha fazla duyuya hitap etme özelliklerini vurgulamışlardır. Özer ve Türel'in (2015) bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının e-kitaba yönelik metaforik algılarını belirlemek için yaptıkları çalışmada 153 metafor geliştirildiği, olumlu ve olumsuz metaforların üretildiği, ancak etkileşimli e-kitaba yönelik olumlu metaforun üretildiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde (Bektaş, Okur & Karadağ, 2014; Özer & Türel, 2015, Ulusoy & Altun, 2018) ilkokul öğrencileri, ortaokul öğrencileri, okul öncesi öğretmen adayları, bilişim teknolojileri öğretmen adaylarıyla kitap, resimli kitap, e-kitaba yönelik metaforların oluşturulduğu görülmektedir. Mevcut çalışmayı alanyazında yapılmış olan çalışmalardan ayıran yön, kitap türlerine ve katılımcı gruplarına göre metaforlar belirlenecek olmasıdır. Bu çalışmada genel olarak çocuk kitabına yönelik, özel olarak ise kitap türleri içerisinde yer alan oyuncak kitap ve e-kitaba yönelik bakış açısı belirlenmiştir. Bu konuda katılımcı grubu olarak öğrenci ve öğretmenlerle çalışmaların yapıldığı görülmekte olup ailenin bakış açısının sunulduğu çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmada bu üç grubun çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitap kavramları ile ilgili bakış açıları benzerlikleri ve farklılıkları açısından incelenmiştir.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitap kavramlarına yönelik metaforik algılarını belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1) Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin çocuk kitabına yönelik geliştirdikleri metaforlar ve bu metaforlara göre oluşturulan kategoriler nelerdir?

- 2) Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin oyuncak kitaba yönelik geliştirdikleri metaforlar ve bu metaforlara göre oluşturulan kategoriler nelerdir?
- 3) Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin e-kitaba yönelik geliştirdikleri metaforlar ve bu metaforlara göre oluşturulan kategoriler nelerdir?
- 4) Çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitaba yönelik geliştirilen metaforlara göre oluşturulan ortak ve ayrı kategoriler nelerdir?
- 5) Katılımcı türüne göre oluşturulan ortak ve ayrı kategoriler nelerdir?

1.2. Araştırmanın önemi

Öğrencilerin kitap okuma alışkanlığı kazanmasında ailelerin ve öğretmenlerin önemli sorumlulukları vardır. Çocukların algılarını belirlemede, aile ve öğretmenlerin ne kadar büyük bir öneme sahip olduğu düşünüldüğünde kitap türlerine yönelik algıların belirlenmesi çocuğun okuma becerisini etkileyebilir. Çocuk kitapları, oyuncak kitaplar ve e-kitaplar özellikleri açısından farklılık gösterdiği için bu çalışmada her bir kavrama ilişkin metaforların ayrı ayrı üretilmesi istenmiştir. Nitekim gerek teknolojik ortamda gerek basılı kaynak olarak nitelikli çocuk kitaplarıyla tanıştırılan öğrencilerin okumaya yönelik tutumu değişebilir. Bu nedenle eğitimin bütün paydaşları düşünüldüğünde özellikle öğrenci, öğretmen ve velilerin çocuk kitabına, oyuncak kitaba ve e-kitaba yönelik algılarını belirlemenin önemli olduğu düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu araştırma olgubilim deseninin kullanıldığı nitel bir çalışmadır. Olgular; olaylar, deneyimler, kavramlar, algılar ve durumlar şeklinde günlük yaşantıda karşımıza çıkar (Yıldırım & Şimşek, 2013). Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre olgubilim tümüyle yabancı olmayan ama tam olarak anlamı kavranılmayan olguları araştırmak için uygun zemin oluşturur. Bu bağlamda bu çalışmada sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitap kavramlarına yönelik metaforik algıları incelenmiştir.

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu uygun örnekleme tekniğine göre seçilen sınıf öğretmenleri (n=75), ilkokul öğrencileri (n=135) ve ilkokul öğrencilerinin velileri (n=170) olmak üzere toplam 380 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri devlet okulunda görev yapan sınıf öğretmenlerinden, devlet okulunda öğrenim gören ilkokul öğrencilerinden ve öğrencilerin velilerinden 2020 yılında toplanmıştır. Çalışma grubuna ait kişisel bilgiler Tablo 1., Tablo 2. ve Tablo 3.'te sunulmaktadır.

Tablo 1.

Çalışma Grubuna Ait Kişisel Bilgiler (Sınıf Öğretmenleri)

Cinsiyet	Kadın	54
	Erkek	21
Yaş	En düşük	23
	En yüksek	61
Çalışma yılı	En düşük	1
	En yüksek	41
Kitap okumayı sevme durumu	Evet	55
	Kısmen	18
	Hayır	2
Kitap okuma durumları	Her zaman	23
	Sık sık	25
	Arada sırada	21
	Nadiren	5
	Hiçbir zaman	1
Hizmet öncesinde çocuk kitapları üzerine eğitim alma durumları	Evet	33
	Kısmen	16
	Hayır	26

Tablo.1 Devamı

Hizmet içinde çocuk kitapları üzerine eğitim alma durumları	Evet	13
	Kısmen	13
	Hayır	49
Çocuk kitaplarını seçme, inceleme ve değerlendirme hususunda kendilerini yeterli görme durumları	Çok yeterliyim	5
	Yeterliyim	29
	Kısmen yeterliyim	36
	Yeterli değilim	5
Toplam		75

Tablo 1. incelendiğinde çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çalışma yılının 1 ile 41 arasında değiştiği, kitap okumayı sevmeyen, nadiren kitap okuyan, hiç kitap okumayan, çocuk kitaplarını seçme, inceleme ve değerlendirme hususunda kendilerini yeterli görmeyen sınıf öğretmenlerinin olduğu görülmektedir.

Tablo 2.

Çalışma Grubuna Ait Kişisel Bilgiler (İlkokul Öğrencileri)

Cinsiyet	Kız	76
	Erkek	59
Yaş	En düşük	7
	En yüksek	10
Sınıf düzeyi	1.sınıf	11
	2.sınıf	24
	3.sınıf	53
	4.sınıf	47
Kitap okumayı sevme durumu	Evet	103
	Kısmen	32
	Hayır	0
Kitap okuma durumları	Her zaman	53
	Sık sık	31
	Arada sırada	46
	Nadiren	5
	Hiçbir zaman	0
Toplam		135

Tablo 2. incelendiğinde çalışmaya katılan ilkokul öğrencilerinin çoğunluğunun kitap okumayı sevdiği, kitap okumayı sevmeyen öğrencinin olmadığı ve her zaman kitap okuduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

Tablo 3.*Çalışma Grubuna Ait Kişisel Bilgiler (İlkokul Öğrencilerinin Velileri)*

Cinsiyet	Kadın	142
	Erkek	28
Yaş	En düşük	25
	En yüksek	52
Meslek	Ev hanımı	104
	Öğretmen	18
	Esnaf	17
	Memur	11
	İşçi	9
	Mühendis	5
	Sağlık çalışanı	3
	Çiftçi	3
Kitap okumayı sevme durumu	Evet	77
	Kısmen	77
	Hayır	16
Çocuğuna kitap alma	Evet	170
	Hayır	0
Çocuğuna kitap alma durumlarının sıklığı	Her zaman	39
	Sık sık	64
	Arada sırada	59
	Nadiren	8
	Hiçbir zaman	0
Toplam		170

Tablo 3. incelendiğinde çalışmaya katılan ilkokul öğrenci velilerinin çoğunluğunun kadın olduğu, ev hanımı olduğu, kitap okumayı sevmeyen velilerin olduğu ancak çocuğuna kitap almayan velinin olmadığı, sık sık veya arada sırada çocuklarına kitap aldıklarını belirttikleri görülmektedir.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan metaforik algı formuyla toplanmıştır. Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitaba ilişkin metafor algılarını belirlemek amacıyla “Çocuk kitabı...benzer, çünkü.....”, “Oyuncak kitap.....benzer, çünkü.....” ve “E-kitap.....benzer, çünkü.....” ifadelerini doldurmaları istenmiştir.

2.4. Verilerin analizi

Verileri analiz ederken içerik analizinden yararlanılmıştır. İçerik analizinde birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek okuyucunun anlayabileceği bir şekilde düzenlenerek yorumlanır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Veriler çalışmayı yürüten araştırmacı ve alanında uzman bir kişi tarafından analiz edilmiştir. Analiz edilirken veriler kodlanmış, kategoriler oluşturulmuş ve temalar belirlenmiştir. Daha sonra kodlar, kategoriler ve temalar düzenlenerek bulgular tanımlanmış, yorumlanmış ve alıntılara yer verilmiştir. Verilerin güvenilirliği görüş birliği olan ve olmayan kodlar belirlenerek Miles ve Huberman'ın (1994) Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) formülü ile hesaplanmıştır. Hesaplama sonucunda güvenilirliğin .88 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Birden fazla araştırmacının veri analizinde birlikte çalıştığı durumlarda en az % 70 düzeyinde bir güvenilirlik yüzdesine ulaşmak gerekir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Katılımcı grubunda yer alan sınıf öğretmenleri SÖ1, SÖ2, ...SÖ75; ilkokul öğrencileri Ö1, Ö2,Ö135 ve ilkokul öğrencilerinin velileri ise V1, V2,...V170 şeklinde gösterilmiştir.

3. BULGULAR

Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitaba yönelik geliştirdikleri metaforlar ve bu metaforlara göre oluşturulan kategorilere ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Çocuk kitabı temasına ilişkin oluşturulan kategorilere ve metaforlara yönelik bulgular Tablo 4.'te yer almaktadır.

Tablo 4.

Çocuk Kitabı Temasına İlişkin Kategoriler ve Metaforlar

Kategoriler	Metaforlar	Katılımcılar	f
Beceri Kaynağı Olarak Çocuk Kitabı Metafor sayısı: 10 Frekans: 109	1.Hayal dünyası	SÖ3, SÖ12, SÖ15, SÖ22, SÖ26, SÖ41, SÖ46, SÖ47, SÖ55, SÖ57, SÖ66, SÖ71, Ö3, Ö4, Ö22, Ö25, Ö28, Ö34, Ö35, Ö49, Ö61, Ö73, Ö98, Ö126, V1, V2, V3, V15, V17, V19, V27, V42, V48, V53, V71, V74, V78, V81, V86, V96, V98, V101, V102, V104, V107, V111, V115, V122, V125, V135, V146, V156, V164	53
	2.Resim	SÖ33, SÖ42, SÖ65, Ö6, Ö68, Ö105, Ö115, Ö121, V5, V10, V43, V56, V66, V77, V90, V131, V137, V139, V144, V157, V163	21
	3.Yeni bir dünyaya açılan bir kapı	SÖ23, SÖ29, SÖ43, SÖ52, Ö79, Ö110, Ö120, V94, V133, V138, V154, V165	12
	4.Macera	Ö15, Ö33, Ö45, Ö82, Ö90, Ö97, Ö133, V11, V40, V142	10
	5.Rüya	SÖ25, Ö19, Ö47, Ö52, V36	5
	6.Çocuğun dünyasına açılan kapıların anahtarı	SÖ75, V73, V91	3
	7.Uçurtma	SÖ13, SÖ73	2
	8.Çocuğu bambaşka diyarlara götüren bir araç	SÖ38	1
	9.Çocukları farklı gezegenlere götüren bir uzay gemisi	SÖ18	1
	10.Tablo	V26	1
Eğlence Kaynağı Olarak Çocuk Kitabı Metafor sayısı: 15 Frekans: 67	11.Eğlence	SÖ11, SÖ60, Ö12, Ö18, Ö29, Ö39, Ö44, Ö54, Ö76, Ö84, Ö85, Ö86, Ö93, Ö107, Ö113, Ö122, Ö131, V38, V88	19
	12.Oyun	SÖ68, Ö11, Ö70, Ö116, Ö125, V39, V59, V141	8
	13.Oyuncak	SÖ37, Ö37, Ö51, V14, V64, V68, V106, V150	8
	14.Mutluluk	Ö30, Ö59, Ö134, V28, V44, V123, V134	7
	15.Çizgi film	SÖ58, Ö21, Ö24, Ö48, Ö64, V21	6
	16.Parkta oyun oynama	Ö81, Ö88, Ö100, V57, V105	5
	17.Manzara	SÖ31, V7, V8, V52	4
	18.Bulmaca	SÖ7, Ö14	2
	19.Film	Ö104, V143	2
	20.Balık tutma	V117	1
	21.Karikatür	V34	1
	22.Komedyen	V149	1
	23.Lego	SÖ16	1
	24.Lunapark	SÖ28	1
	25.Top	Ö75	1
Bilgi Kaynağı Olarak Çocuk Kitabı Metafor sayısı: 8 Frekans: 64	26.Bilgi küpü	Ö26, Ö55, Ö94, Ö99, Ö102, Ö106, Ö130, V4, V23, V30, V46, V54, V60, V65, V67, V72, V79, V87, V93, V110, V114, V132, V161, V162	24
	27.Masal	SÖ69, Ö1, Ö31, Ö60, Ö95, Ö101, Ö103, Ö108, V13, V120, V128, V136	12
	28.Hikâye	Ö40, Ö78, Ö89, Ö91, Ö114, Ö129, V18, V84, V109, V129	10
	29.Dünya	Ö13, Ö41, Ö62, Ö96, V24, V31, V113, V118, V119	9
	30.Bilim	Ö2, Ö38, Ö43, Ö109, Ö128	5
	31.Dergi	V33, V62	2
	32.Dünyalarına ışık tutan bir araç	SÖ36	1
	33.Yüksek bir bina çatısı	SÖ4	1

Tablo 4. Devamı

Öğretim Kaynağı Olarak Çocuk Kitabı	34.Öğretmen	SÖ2, SÖ6, SÖ8, SÖ21, SÖ27, Ö42, Ö123, V16, V20, V29, V47, V97, V126	13
	35.Öğretim	Ö20, Ö50, Ö53, Ö72, Ö87, Ö124, V49, V51, V116	9
Metafor sayısı: 6 Frekans: 38	36.Kahraman	SÖ32, Ö8, Ö16, Ö23, Ö32, Ö69, V35	7
	37.Eğitim	Ö17, Ö27, Ö118, V76, V145, V169	6
	38.Rehber	V50, V69	2
	39.Altı şapkalı düşünme tekniği	SÖ30	1
Temel Kaynak Olarak Çocuk Kitabı	40.Hayat	SÖ34, SÖ53, SÖ67, Ö65, Ö83, Ö135, V9, V12, V99, V108, V130, V151, V155	13
	41.Duygular	Ö67, Ö112, Ö119	3
Metafor sayısı: 14 Frekans: 29	42.Ebeveyn	SÖ64, V160	2
	43.Alişkanlık	Ö63	1
	44.Atmosfer	SÖ74	1
	45.Besin	SÖ61	1
	46.Çikolata	SÖ49	1
	47.Güneş	V152	1
	48.Karışık tatlardan oluşan kuruyemiş tabağı	SÖ56	1
	49.Kurabiye	SÖ62	1
	50.Merdivenin ilk basamağı	SÖ48	1
	51.Tuvali renklendiren boya ve fırçalar	SÖ10	1
	52.Verimli bir bahçe	SÖ50	1
	53.Yürümeyi yeni öğrenen çocuğun ilk ayakkabısı	SÖ24	1
	Doğa Kaynağı Olarak Çocuk Kitabı	54.Gökkuşağı	SÖ9, V22, V41, V61, V89, V148, V153
55.Çiçek		SÖ72, V85, V124	3
Metafor sayısı: 11 Frekans: 20	56.Fidan	V45, V82	2
	57.Deniz	V32	1
	58.Denizdeki balıklar	SÖ39	1
	59.Doğadaki ulaşamadığımız kuşlar	Ö5	1
	60.Gökyüzü	SÖ35	1
	61.Sevimli bir kedi	Ö74	1
	62.Kelebek	V159	1
	63.Rüzgâr	V37	1
64.Seher yıldızı	V75	1	
Pedagojik Kaynak Olarak Çocuk Kitabı	65.Çocuk	SÖ17, SÖ20, SÖ44, Ö36, Ö56, Ö66, Ö80, Ö111, Ö117, Ö127, V58, V140, V167, V168, V170	15
Metafor sayısı: 1 Frekans: 15			
Sosyal Kaynak Olarak Çocuk Kitabı	66.Arkadaş	SÖ14, SÖ19, SÖ51, SÖ63, Ö10, Ö57, Ö71, Ö77, Ö132, V63, V92	11
	67.Kardeş	Ö46, V80	2
Metafor sayısı: 2 Frekans: 13			
Gizemli Kaynak Olarak Çocuk Kitabı	68.Merak	V6, V25, V70, V121	4
	69.Hazine	V95	1
Metafor sayısı: 7 Frekans: 10	70.Keşif adası	V112	1
	71.Kuyu	SÖ54	1
	72.Mucize	Ö7	1
	73.Sihirli bir sandık	SÖ45	1
	74.Sürpriz yumurta	Ö92	1

Tablo 4. Devamı

İletişim Kaynağı Olarak Çocuk Kitabı	75.Yol	SÖ1, SÖ40, Ö9, Ö58, V83	5
	76.İletişim aracı	V158, V166	2
	77.Yolculuk	V127	1
Metafor sayısı: 4 Frekans: 9	78.Uçak	SÖ59	1
Teknik Kaynak Olarak Çocuk Kitabı	79.Araba direksiyonu	SÖ70	1
	80.Makas	V55	1
	81.Mıknatıs	V103	1
Metafor sayısı: 6 Frekans: 6	82.Pusula	SÖ5	1
	83.Toprağa tohum atılmadan tarlanın sürülmesi	V147	1
	84.Zaman makinesi	V100	1
Kategori Sayısı: 11	Metafor Sayısı: 84	75 Sınıf Öğretmeni 135 İlkokul Öğrencisi 170 Veli	380

Tablo 4. incelendiğinde çocuk kitabı temasına ilişkin 84 metafor ve bu metaforlara göre 11 kategorinin oluştuğu görülmektedir. Bu kategoriler “beceri kaynağı (n=109), eğlence kaynağı (n=67), bilgi kaynağı (n=64), öğretim kaynağı (n=38), temel kaynak (n=29), doğa kaynağı (n=20), pedagojik kaynak (n=15), sosyal kaynak (n=13), gizemli kaynak (n=10), iletişim kaynağı (n=9), teknik kaynak (n=6)” şeklindedir.

Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin çocuk kitabı temasına ilişkin oluşturdukları kategorilere ve metaforlara yönelik bulgular Tablo 5.’te yer almaktadır.

Tablo 5.

Katılımcı Türüne Göre Çocuk Kitabı Temasına İlişkin Kategoriler ve Metaforlar

Kategoriler	Sınıf Öğretmeni	İlkokul Öğrencisi	Veli
Beceri Kaynağı (n=109) Sınıf Öğretmeni (n=25) İlkokul Öğrencisi (n=30) Veli (n=54)	Hayal dünyası (12), resim (3), yeni bir dünyaya açılan bir kapı (4), rüya (1), çocuğun dünyasına açılan kapıların anahtarı (1), uçurtma (2), çocuğu bambaşka diyarlara götüren bir araç (1), çocukları farklı gezegenlere götüren bir uzay gemisi (1).	Hayal dünyası (12), resim (5), yeni bir dünyaya açılan bir kapı (3), macera (7), rüya (3).	Hayal dünyası (29), resim (13), yeni bir dünyaya açılan bir kapı (5), macera (3), rüya (1), çocuğun dünyasına açılan kapıların anahtarı (2), tablo (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 8	İlkokul Öğrencisi: 5	Veli: 7
Eğlence Kaynağı (n=67) Sınıf Öğretmeni (n=9) İlkokul Öğrencisi (n=34) Veli (n=24)	Eğlence (2), oyun (1), oyuncak (1), çizgi film (1), manzara (1), bulmaca (1), lego (1), lunapark (1).	Eğlence (15), oyun (4), oyuncak (2), mutluluk (3), çizgi film (4), parkta oyun oynama (3), bulmaca (1), film (1), top (1).	Eğlence (2), oyun (3), oyuncak (5), mutluluk (4), çizgi film (1), parkta oyun oynama (2), manzara (3), film (1), balık tutma (1), karikatür (1), komedyen (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 8	İlkokul Öğrencisi: 9	Veli: 11
Bilgi Kaynağı (n=64) Sınıf Öğretmeni (n=3) İlkokul Öğrencisi (n=29) Veli (n=32)	Masal (1), dünyalarına ışık tutan bir araç (1), yüksek bir bina çatısı (1).	Bilgi küpü (7), masal (7), hikâye (6), dünya (4), bilim (5).	Bilgi küpü (14), masal (7), hikâye (4), dünya (5), dergi (2).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 3	İlkokul Öğrencisi: 5	Veli: 5
Öğretim Kaynağı (n=38) Sınıf Öğretmeni (n=7) İlkokul Öğrencisi (n=16) Veli (n=15)	Öğretmen (5), kahraman (1), altı şapkalı düşünme tekniği (1).	Öğretmen (2), öğretim (6), kahraman (5), eğitim (3),	Öğretmen (6), öğretim (3), kahraman (1), eğitim (3), rehber (2),

Tablo 5. Devamı

Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 3	İlkokul Öğrencisi: 4	Veli: 5
Temel Kaynak (n=29) Sınıf Öğretmeni (n=13) İlkokul Öğrencisi (n=7) Veli (n=9)	Hayat (3), ebeveyn (1), atmosfer (1), besin (1), çikolata (1), karışık tatlardan oluşan kuruyemiş tabağı (1), kurabiye (1), merdivenin ilk basamağı (1), tuvali renklendiren boya ve fırçalar (1), verimli bir bahçe (1), yürümeyi yeni öğrenen çocuğun ilk ayakkabısı (1).	Hayat (3), duygular (3), alışkanlık (1).	Hayat (7), ebeveyn (1), Güneş (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 11	İlkokul Öğrencisi: 3	Veli: 3
Doğa Kaynağı (n=20) Sınıf Öğretmeni (n=4) İlkokul Öğrencisi (n=2) Veli (n=14)	Gökkuşluğu (1), çiçek (1), denizdeki balıklar (1), gökyüzü (1).	Doğadaki ulaşamadığımız kuşlar (1), sevimli bir kedi (1).	Gökkuşluğu (6), çiçek (2), fidan (2), deniz (1), kelebek (1), rüzgâr (1), seher yıldızı (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 4	İlkokul Öğrencisi: 2	Veli: 7
Pedagojik Kaynak (n=15) Sınıf Öğretmeni (n=3) İlkokul Öğrencisi (n=7) Veli (n=5)	Çocuk (3).	Çocuk (7).	Çocuk (5).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 1	İlkokul Öğrencisi: 1	Veli: 1
Sosyal Kaynak (n=13) Sınıf Öğretmeni (n=4) İlkokul Öğrencisi (n=6) Veli (n=3)	Arkadaş (4).	Arkadaş (5), kardeş (1).	Arkadaş (2), kardeş (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 1	İlkokul Öğrencisi: 2	Veli: 2
Gizemli Kaynak (n=10) Sınıf Öğretmeni (n=2) İlkokul Öğrencisi (n=2) Veli (n=6)	Kuyu (1), sihirli bir sandık (1).	Mucize (1), sürpriz yumurta (1).	Merak (4), hazine (1), keşif adası (1),
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 2	İlkokul Öğrencisi: 2	Veli: 3
İletişim Kaynağı (n=9) Sınıf Öğretmeni (n=3) İlkokul Öğrencisi (n=2) Veli (n=4)	Yol (2), uçak (1).	Yol (2).	Yol (1), iletişim aracı (2), yolculuk (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 2	İlkokul Öğrencisi: 1	Veli: 3
Teknik Kaynak (n=6) Sınıf Öğretmeni (n=2) İlkokul Öğrencisi (n=0) Veli (n=4)	Araba direksiyonu (1), pusula (1),		Makas (1), mıknatıs (1), toprağa tohum atılmadan tarlanın sürülmesi (1), zaman makinesi (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 2	İlkokul Öğrencisi: 0	Veli: 4
Kategori Sayısı: 11	Toplam Metafor Sayısı: 45	Toplam Metafor Sayısı: 34	Toplam Metafor Sayısı: 51

Çocuk kitabı temasına ilişkin kategoriler ve metaforlar incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin 45 metafor, ilkokul öğrencilerinin 34 metafor ve ilkokul öğrenci velilerinin 51 metafor olmak üzere toplamda 130 metafor oluşturdukları görülmektedir. Bu metaforlar bütünlük olarak ele alınca üç grubun ortak oluşturduğu metaforlar “hayal dünyası, resim, eğlence, çocuk, hayat, öğretmen, masal, yeni bir dünyaya açılan bir kapı, arkadaş, oyun, oyuncak, kahraman, çizgi film, yol, rüya” olmak üzere 15 tanedir. İkişerli grup olarak ortak oluşturulan metaforlar ise “bilgi küpü, hikâye, macera, dünya, öğretim, gökkuşluğu, mutluluk, eğitim, parkta oyun oynama, manzara, çiçek, çocuğun dünyasına açılan kapıların anahtarı, bulmaca, ebeveyn, film, kardeş” olmak üzere 16 tane olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Çocuk kitabına yönelik metaforlara ilişkin örnek alıntılar:

“Çocuk kitabı çocukları farklı gezegenlere götüren bir uzay gemisine benzer, çünkü onların araştırmacı kimliklerini, ilgisini ve becerilerini ortaya çıkardığı için uzay gemisine benzetiyorum.” (SÖ18, Beceri Kaynağı Kategorisi)

"Çocuk kitabı yürümeyi yeni öğrenen çocuğun ilk ayakkabısına benzer, çünkü yürümeyi yeni yeni öğrenen çocuk ilk adımlarını korka korka atar. Aynı okumayı yeni öğrenen çocuk gibi ve ilk okumasına çocuk kitaplarıyla başlar. Çocuk yürümeyi öğrendikçe heyecanlı ve cesur adımlar atar. Adımları ilerledikçe ayakkabıları da büyür, değişir. Okumayı öğrenen çocuk, çocuk kitaplarını heyecanla okur ve git gide okumanın heyecanını tattıkça ve yaşı da ilerledikçe kitapları da büyür ve değişir." (SÖ24, Temel Kaynak Kategorisi)

"Çocuk kitabı arkadaşına benzer, çünkü yanında bir arkadaş gibidir hep benimle durur ve onunla keyifli zaman geçiririm." (Ö71, Sosyal Kaynak Kategorisi)

"Çocuk kitabı sürpriz yumurtaya benzer, çünkü içinde ne olduğunu, içinden ne çıkacağını bilmediğim bir kitap." (Ö92, Gizemli Kaynak Kategorisi)

"Çocuk kitabı gökkuşağına benzer, çünkü gökkuşağında birden fazla renk vardır, çocuk kitaplarında da birden fazla amaç vardır. Bunlar; eğlenceli olması, bilgilendirici olması, hayal gücünü arttırıcı olması, kelime dağarcığını arttırıcı olması vb." (V41, Doğa Kaynağı Kategorisi)

"Çocuk kitabı mıknatısa benzer, çünkü bazı kitaplar ismiyle ve resimleriyle albeni yaratarak mıknatıs gibi kendisine çekerken bazıları da tam tersi iter." (V103, Teknik Kaynak Kategorisi)

Oyuncak kitap temasına ilişkin oluşturulan kategorilere ve metaforlara yönelik bulgular Tablo 6.'da yer almaktadır.

Tablo 6.**Oyuncak Kitap Temasına İlişkin Kategoriler ve Metaforlar**

Kategoriler	Metaforlar	Katılımcılar	f
Eğlence Kaynağı Olarak Oyuncak Kitap	1.Oyuncak	SÖ14, SÖ15, SÖ21, SÖ22, SÖ35, SÖ43, SÖ52, SÖ54, SÖ62, SÖ63, SÖ65, SÖ68, SÖ70, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö21, Ö24, Ö28, Ö36, Ö37, Ö40, Ö47, Ö51, Ö54, Ö55, Ö56, Ö59, Ö68, Ö70, Ö71, Ö78, Ö80, Ö95, Ö99, Ö104, Ö110, Ö111, Ö129, Ö135, V6, V16, V29, V34, V52, V54, V62, V67, V70, V72, V78, V84, V90, V94, V96, V101, V106, V109, V112, V121, V126, V130, V131, V134, V154, V166	67
	2.Eğlence	SÖ25, SÖ27, SÖ32, Ö1, Ö15, Ö16, Ö20, Ö26, Ö34, Ö35, Ö49, Ö61, Ö63, Ö65, Ö83, Ö88, Ö108, Ö118, Ö120, Ö131, Ö133, V4, V10, V11, V28, V39, V40, V45, V66, V82, V85, V87, V88, V102, V104, V110, V114, V141, V145, V151, V156, V164, V168	43
	3.Oyun	SÖ13, SÖ47, Ö5, Ö17, Ö30, Ö41, Ö46, Ö53, Ö72, Ö97, Ö98, Ö106, Ö113, Ö114, V5, V13, V19, V22, V30, V58, V95, V120, V125, V160	24
	4.Oyuncak kutusu	SÖ38, SÖ46, SÖ50, SÖ64, Ö13, Ö66, Ö92, Ö94, Ö130, V44, V89, V119, V153	13
	5.Oyun oynama	Ö39, Ö44, Ö48, Ö89, V57, V122, V137	7
	6.Çizgi film	SÖ16, Ö3, Ö73, V21, V91, V142	6
	7.Hareketli maketler	Ö93, Ö105, Ö121, V26, V61	5
	8.Lunapark	SÖ41, SÖ42, SÖ53, SÖ72, Ö79	5
	9.Mutluluk	SÖ11, Ö69, Ö107, Ö117, V155	5
	10.Oyuncak araba	Ö12, Ö91, Ö103, Ö116	4
	11.Oyuncak ayı	SÖ26, V64, V74, V129	4
	12.Lego	V49, V113, V118	3
	13.Oyuncak bebek	Ö4, Ö84, Ö112	3
	14.Kukla	V100, V159	2
	15.Manzara	Ö124, Ö125	2
	16.Oyun parkı	SÖ1, SÖ37	2
	17.Palyaço	V123, V128	2
	18.Film	V3	1

	19.Oyuncak ev	Ö19	1
	20.Oyun halısı	Ö14	1
	21.Oyun hamuru	V24	1
	22.Puzzle	SÖ39	1
	23.Şakacı büyükanne	V149	1
	24.Şarkı	SÖ59	1
	25.Yapboz	Ö52	1
Temel Kaynak Olarak	26.Bebeğin ilk adımı	SÖ57, SÖ60, V47, V86, V97, V147	6
Oyuncak Kitap	27.Hayat	SÖ17, SÖ28, SÖ34, V75, V135	5
	28.İkisi bir arada kahve	V18, V38, V42, V63	4
Metafor sayısı: 18	29.Baklava üstü dondurma	SÖ40, Ö58, V83	3
Frekans: 38	30.Karışık çerez tabağı	Ö33, V36, V111	3
	31.Merdivenin ilk basamağı	Ö27, Ö119, V105	3
	32.Anne	SÖ2, SÖ8	2
	33.Duygular	SÖ12, SÖ44	2
	34.Bebeğin emeklemesine yardımcı olan dizleri ve elleri	SÖ24	1
	35.Çekirdek	SÖ29	1
	36.Çikolata	SÖ48	1
	37.Diş kaşığı	V124	1
	38.Dünyaya açılan ilk kapı	SÖ51	1
	39.Evin kapısı	SÖ4	1
	40.Güneş	Ö7	1
	41.Kapının kulpu	V138	1
	42.Şeker	SÖ56	1
	43.Şekerli sakız	SÖ18	1
Beceri Kaynağı Olarak	44.Üç boyutlu resim	SÖ58, Ö8, Ö31, Ö45, Ö82, Ö85, Ö115, V15, V46, V51, V65, V77, V103, V157, V163, V169	16
Oyuncak Kitap	45.Macera	Ö2, Ö102, Ö109, Ö122, Ö123, Ö126, V71, V150	8
Metafor sayısı: 6	46.Tablo	SÖ31, SÖ61, Ö29, Ö81	4
Frekans: 35	47.Yaratıcılık	SÖ3, SÖ71, V99	3
	48.Zekâ küpü	Ö22, V25, V81	3
	49.Rüya	V127	1
Bilgi Kaynağı Olarak	50.Bilgi küpü	Ö42, Ö90, V32, V33, V43, V79, V116, V146	8
Oyuncak Kitap	51.Sesli kitap	SÖ7, Ö127, Ö128, V50, V56, V139, V167	7
	52.Dünya	V1, V27, V59, V115	4
Metafor sayısı: 7	53.Hikâye	Ö67, Ö101	2
Frekans: 25	54.Masal	Ö18, Ö38	2
	55.Çizgi roman	SÖ23	1
	56.Teleskopla yıldızlara bakma	SÖ55	1
Yaşantı Kaynağı Olarak	57.Dokunma	SÖ20, SÖ66, V133, V144	4
Oyuncak Kitap	58.Karışım	SÖ67, Ö60, Ö76, Ö86	4
	59.Renkler	Ö87, Ö96, V68	3
Metafor sayısı: 5	60.Kaliteli zaman geçirme aracı	V107, V136	2
Frekans: 14	61.Deneyim	SÖ69	1
Gizemli Kaynak Olarak	62.Merak	V8, V17, V76, V93, V117, V132	6
Oyuncak Kitap	63.Hediye paketi	V31, V41, V140, V165	4
	64.Gizli bir kapı	V161	1
Metafor sayısı: 4	65.Kilitli sandık	V148	1
Frekans: 12			
Öğretim Kaynağı Olarak	66.Bir taşla iki kuş vurma	SÖ30, V2, V37, V108, V162	5
Oyuncak Kitap	67.Öğretmen	SÖ45, V20, V60, V80, V158	5
	68.Simülasyon	SÖ75, V9	2
Metafor sayısı: 3			
Frekans: 12			
Sosyal Kaynak Olarak	69.Arkadaş	SÖ5, SÖ6, SÖ19, Ö43, Ö57, Ö75, Ö77, Ö132, Ö134, V69, V92	11
Oyuncak Kitap			
Metafor sayısı: 1			
Frekans: 11			

Doğa Kaynağı Olarak Oyuncak Kitap	70.Gökkuşağı	SÖ49, SÖ74, Ö50	3
	71.Hayvanlar	Ö32, Ö62	2
	72.Çiçek	V7	1
Metafor sayısı: 5 Frekans: 8	73.Kedi yavrusu	SÖ33	1
	74.Tomurcuk	SÖ9	1
Sanat Kaynağı Olarak Oyuncak Kitap	75.Süs eşyası	Ö25, Ö64	2
	76.Biblo	V14	1
	77.Fotoğraf sergisi	V23	1
Metafor sayısı: 6 Frekans: 7	78.Minyatür	Ö74	1
	79.Müzik aleti	SÖ73	1
	80.Sunum tabağı	V143	1
Pedagojik Kaynak Olarak Oyuncak Kitap	81.Kitap sevdirme sanatı	V48, V53, V73, V98, V152	5
	82.Çocuk	V12, V170	2
Metafor sayısı: 2 Frekans: 7			
İletişim Kaynağı Olarak Oyuncak Kitap	83.Bisiklet	SÖ10	1
	84.Otobüs	SÖ36	1
	85.Telefon	Ö100	1
Metafor sayısı: 3 Frekans: 3			
Teknik Kaynak Olarak Oyuncak Kitap	86.Robot	Ö23, V35, V55	3
Metafor sayısı: 1 Frekans: 3			
Kategori Sayısı: 13	Metafor Sayısı: 86	75 Sınıf Öğretmeni 135 İlkokul Öğrencisi 170 Veli	380

Tablo 6. incelendiğinde oyuncak kitap temasına ilişkin 86 metafor ve bu metaforlara göre 13 kategorinin oluştuğu görülmektedir. Bu kategoriler “eğlence kaynağı (n=205), temel kaynak (n=38), beceri kaynağı (n=35), bilgi kaynağı (n=25), yaşantı kaynağı (n=14), gizemli kaynak (n=12), öğretim kaynağı (n=12), sosyal kaynak (n=11), doğa kaynağı (n=8), sanat kaynağı (n=7), pedagojik kaynak (n=7), iletişim kaynağı (n=3), teknik kaynak (n=3)” şeklindedir.

Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin oyuncak kitap temasına ilişkin oluşturdukları kategorilere ve metaforlara yönelik bulgular Tablo 7.'de yer almaktadır.

Tablo 7.*Katılımcı Türüne Göre Oyuncak Kitap Temasına İlişkin Kategoriler ve Metaforlar*

Kategoriler	Sınıf Öğretmeni	İlkokul Öğrencisi	Veli
Eğlence Kaynağı (n=205) Sınıf Öğretmeni (n=33) İlkokul Öğrencisi (n=88) Veli (n=84)	Oyuncak (13), eğlence (3), oyun (2), oyuncak kutusu (4), çizgi film (1), lunapark (4), mutluluk (1), oyuncak ayı (1), oyun parkı (2), puzzle (1), şarkı (1).	Oyuncak (28), eğlence (18), oyun (12), oyuncak kutusu (5), oyun oynama (4), çizgi film (2), hareketli maketler (3), lunapark (1), mutluluk (3), oyuncak araba (4), oyuncak bebek (3), manzara (2), oyuncak ev (1), oyun halısı (1), yapboz (1).	Oyuncak (26), eğlence (22), oyun (10), oyuncak kutusu (4), oyun oynama (3), çizgi film (3), hareketli maketler (2), mutluluk (1), oyuncak ayı (3), lego (3), kukla (2), palyaço (2), film (1), oyun hamuru (1), şakacı büyükanne (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 11	İlkokul Öğrencisi: 15	Veli: 15
Temel Kaynak (n=38) Sınıf Öğretmeni (n=17) İlkokul Öğrencisi (n=5) Veli (n=16)	Bebeğin ilk adımı (2), hayat (3), baklava üstü dondurma (1), anne (2), duygular (2), bebeğin emeklemesine yardımcı olan dizleri ve elleri (1), çekirdek (1), çikolata (1), dünyaya açılan ilk kapı (1), evin kapısı (1), şeker (1), şekerli sakız (1).	Baklava üstü dondurma (1), karışık çerez tabağı (1), merdivenin ilk basamağı (2), Güneş (1).	Bebeğin ilk adımı (4), hayat (2), ikisi bir arada kahve (4), baklava üstü dondurma (1), karışık çerez tabağı (2), merdivenin ilk basamağı (1), diş kaşıcı (1), kapının kulpu (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 12	İlkokul Öğrencisi: 4	Veli: 8
Beceri Kaynağı (n=35) Sınıf Öğretmeni (n=5) İlkokul Öğrencisi (n=15) Veli (n=15)	Üç boyutlu resim (1), tablo (2), yaratıcılık (2).	Üç boyutlu resim (6), macera (6), tablo (2), zekâ küpü (1).	Üç boyutlu resim (9), macera (2), yaratıcılık (1), zekâ küpü (2), rüya (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 3	İlkokul Öğrencisi: 4	Veli: 5
Bilgi Kaynağı (n=25) Sınıf Öğretmeni (n=3) İlkokul Öğrencisi (n=8) Veli (n=14)	Sesli kitap (1), çizgi roman (1), teleskopla yıldızlara bakma (1).	Bilgi küpü (2), sesli kitap (2), hikâye (2), masal (2).	Bilgi küpü (6), sesli kitap (4), dünya (4).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 3	İlkokul Öğrencisi: 4	Veli: 3
Yaşantı Kaynağı (n=14) Sınıf Öğretmeni (n=4) İlkokul Öğrencisi (n=5) Veli (n=5)	Dokunma (2), karışım (1), deneyim (1).	Karışım (3), renkler (2).	Dokunma (2), renkler (1), kaliteli zaman geçirme aracı (2).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 3	İlkokul Öğrencisi: 2	Veli: 3
Gizemli Kaynak (n=12) Sınıf Öğretmeni (n=0) İlkokul Öğrencisi (n=0) Veli (n=12)			Merak (6), hediye paketi (4), gizli bir kapı (1), kilitli sandık (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 0	İlkokul Öğrencisi: 0	Veli: 4
Öğretim Kaynağı (n=12) Sınıf Öğretmeni (n=3) İlkokul Öğrencisi (n=0) Veli (n=9)	Bir taşla iki kuş vurma (1), öğretmen (1), simülasyon (1).		Bir taşla iki kuş vurma (4), öğretmen (4), simülasyon (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 3	İlkokul Öğrencisi: 0	Veli: 3
Sosyal Kaynak (n=11) Sınıf Öğretmeni (n=3) İlkokul Öğrencisi (n=6) Veli (n=2)	Arkadaş (3).	Arkadaş (6).	Arkadaş (2).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 1	İlkokul Öğrencisi: 1	Veli: 1
Doğa Kaynağı (n=8) Sınıf Öğretmeni (n=4) İlkokul Öğrencisi (n=3) Veli (n=1)	Gökkuşluğu (2), kedi yavrusu (1), tomurcuk (1).	Gökkuşluğu (1), hayvanlar (2).	Çiçek (1).

Tablo 7. Devamı

Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 3	İlkokul Öğrencisi: 2	Veli: 1
Sanat Kaynağı (n=7) Sınıf Öğretmeni (n=1) İlkokul Öğrencisi (n=3) Veli (n=3)	Müzik aleti (1).	Süs eşyası (2), minyatür (1).	Fotoğraf sergisi (1), biblo (1), sunum tabağı (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 1	İlkokul Öğrencisi: 2	Veli: 3
Pedagojik Kaynak (n=7) Sınıf Öğretmeni (n=0) İlkokul Öğrencisi (n=0) Veli (n=7)			Kitap sevdirme sanatı (5), çocuk (2).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 0	İlkokul Öğrencisi: 0	Veli: 2
İletişim Kaynağı (n=3) Sınıf Öğretmeni (n=2) İlkokul Öğrencisi (n=1) Veli (n=0)	Bisiklet (1), otobüs (1).	Telefon (1).	
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 2	İlkokul Öğrencisi: 1	Veli: 0
Teknik Kaynak (n=3) Sınıf Öğretmeni (n=0) İlkokul Öğrencisi (n=1) Veli (n=2)		Robot (1).	Robot (2).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 0	İlkokul Öğrencisi: 1	Veli: 1
Kategori Sayısı: 13	Metafor Sayısı: 42	Metafor Sayısı: 36	Metafor Sayısı: 49

Oyuncak kitap temasına ilişkin kategoriler ve metaforlar incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin 42 metafor, ilkokul öğrencilerinin 36 metafor ve ilkokul öğrenci velilerinin 49 metafor olmak üzere toplamda 127 metafor oluşturdukları görülmektedir. Bu metaforlar bütünlük olarak ele alınca üç grubun ortak oluşturduğu metaforlar “oyuncak, eğlence, oyun, üç boyutlu resim, oyuncak kutusu, arkadaş, sesli kitap, çizgi film, mutluluk, baklava üstü dondurma” olmak üzere 10 tanedir. İkişerli grup olarak ortak oluşturulan metaforlar ise “bilgi küpü, macera, oyun oynama, bebeğin ilk adımı, bir taşla iki kuş vurma, hareketli maketler, hayat, lunapark, öğretmen, dokunma, karışım, oyuncak ayı, tablo, gökkuşağı, karışık çerez tabağı, merdivenin ilk basamağı, renkler, robot, yaratıcılık, zekâ küpü, simülasyon” olmak üzere 21 tane olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Oyuncak kitaba yönelik metaforlara ilişkin örnek alıntılar:

“Oyuncak kitap lunaparka benzer, çünkü kitabın içindeki nesnelere hareketli olduğu için çocuk yazıyı okurken anında görsellerden de faydalanarak aktiviteler sayesinde eğlenerek kitaplardan da uzaklaşmadan sevak okur. Çocuk nasıl lunaparkta eğleniyorsa oyuncak kitapla da eğlenebilir.” (SÖ53, Eğlence Kaynağı Kategorisi)

“Oyuncak kitap karışıma benzer, çünkü karışım birden fazla maddenin bir araya gelmesiyle oluşur, fen dersinde öğrencilere yaparak yaşayarak karışımı kendilerinin oluşturmasına izin veririz. Oyuncak kitap da çocuğun en çok ihtiyaç duyduğu şey olan oyuncak ve oyunla okumayı birleştirip yaşantı oluşturarak ikisine bir anda ulaşmasını sağlar.” (SÖ67, Yaşantı Kaynağı Kategorisi)

“Oyuncak kitap minyatüre benzer, çünkü gerçek kitabın minyatürü olduğu için bu küçük oyun kitabını yapmak sanat yapmak gibi.” (Ö74, Sanat Kaynağı Kategorisi)

“Oyuncak kitap telefona benzer, çünkü annemin telefonu ile anneannemle konuşuyorum, onu çok seviyorum. Oyuncak kitabı en sevdiğim arkadaşlarımla konuşarak okumak, oynamak istiyorum.” (Ö100, İletişim Kaynağı Kategorisi)

“Oyuncak kitap palyaçoya benzer, çünkü renkleriyle, üzerindeki oyuncaklarla çocukların ilgisini çeken bir palyaçodur. Oynamak eğlenceli ve keyiflidir.” (V128, Eğlence Kaynağı Kategorisi)

"Oyuncak kitap, kitap sevdirmeye sanatına benzer, çünkü çocuğa küçüklükten okuma alışkanlığı kazandırır ve kitap sevgisi aşılar." (V152, Pedagojik Kaynak Kategorisi)

E-kitap temasına ilişkin oluşturulan kategorilere ve metaforlara yönelik bulgular Tablo 8.'de yer almaktadır.

Tablo 8.

E-Kitap Temasına İlişkin Kategoriler ve Metaforlar

Kategoriler	Metaforlar	Katılımcılar	f
Teknoloji Kaynağı Olarak E-Kitap Metafor sayısı: 6 Frekans: 73	1.Tablet	SÖ47, Ö1, Ö6, Ö15, Ö38, Ö72, Ö96, Ö106, Ö121, V17, V34, V60, V64, V118, V157	15
	2.Teknolojik araç	SÖ14, SÖ65, Ö31, Ö33, Ö60, Ö88, V1, V18, V25, V37, V42, V51, V65, V102, V150	15
	3.Sanal dünya	SÖ41, Ö2, Ö8, Ö16, Ö42, Ö65, Ö86, Ö117, V75, V109, V125, V136, V155	13
	4.Bilgisayar	SÖ33, SÖ35, Ö24, Ö28, Ö51, Ö103, V23, V55, V68, V81, V87, V126	12
	5.Sanal gerçeklik	SÖ22, Ö92, Ö133, V3, V20, V77, V104, V114, V132, V167	10
	6.Teknoloji	Ö9, Ö29, Ö43, Ö111, Ö131, V93, V95, V131	8
Bilgi Kaynağı Olarak E-Kitap Metafor sayısı: 11 Frekans: 70	7.Bilgi küpü	SÖ13, Ö30, Ö46, Ö49, Ö53, Ö95, Ö128, V11, V14, V28, V112, V116, V165	13
	8.Cebimizdeki kütüphane	SÖ48, SÖ52, SÖ58, Ö57, Ö69, Ö78, Ö89, Ö119, Ö132, V43, V73, V88, V91	13
	9.Sesli kitap	Ö73, Ö74, Ö87, Ö107, Ö112, Ö135, V27, V45, V66, V99, V113, V139, V154	13
	10.Sanal kütüphane	SÖ3, SÖ7, SÖ39, SÖ43, Ö77, Ö109, Ö118, Ö134, V26, V115, V142, V148	12
	11.Cep kitap	Ö12, Ö36, Ö54, Ö63, Ö79, Ö94, Ö127, V58, V110, V124, V158	11
	12.Akıllı kitap	V59, V168	2
	13.Sınırsız ulaşım	V57, V108	2
	14.Ansiklopedi	V35	1
	15.Arşiv	SÖ5	1
	16.Google earth	Ö62	1
	17.Mum	V140	1
Yararlı Olmayan Kaynak Olarak E-Kitap Metafor sayısı: 17 Frekans: 67	18.Ruhu olmayan her şey	SÖ11, SÖ66, SÖ68, SÖ70, Ö35, Ö40, Ö98, Ö113, V19, V30, V56, V105, V169	13
	19.Duygusuz	Ö20, Ö34, Ö84, Ö102, V33, V78, V123, V127, V141, V143	10
	20.Tuzsuz yemek	SÖ36, SÖ40, SÖ62, SÖ69, V62, V86, V149	7
	21.Zevksiz	Ö22, Ö26, Ö99, Ö122, V40, V53, V144	7
	22.Sağlıksız şekerler	SÖ54, Ö61, Ö104, V12, V101, V106	6
	23.Kokusuz çiçek	SÖ45, Ö23, Ö45, V52, V79	5
	24.Kışın içilen soğuk çay	SÖ49, SÖ51, SÖ71, V145	4
	25.Sevmediğiniz bir yemek	SÖ10, V6, V98	3
	26.Tuzsuz çorba	Ö58, Ö91, V83	3
	27.Yapay çiçek	SÖ50, Ö47	2
	28.Az ağaçlı bir orman	SÖ9	1
	29.Etkisiz eleman	SÖ46	1
	30.Görüntüsü güzel ama tadı güzel olmayan şeker	Ö70	1
	31.Meyve vermeyen ağaç	SÖ18	1
	32.Sevdiğimiz bir yemeği yağsız tuzsuz yemek	SÖ16	1
	33.Solmuş ağaç	SÖ72	1
	34.Taş	V41	1

Tablo 8. Devamı

Öğretim Kaynağı Olarak E-Kitap	35.Kolay ulaşılabilir bir materyal	SÖ4, SÖ28, SÖ34, SÖ37, SÖ38, SÖ59, SÖ63, Ö13, Ö27, Ö44, Ö66, Ö82, Ö93, Ö108, Ö120, Ö123, Ö129, V10, V13, V24, V38, V44, V48, V54, V80, V82, V92, V97, V107, V122, V137, V146, V156	33
Metafor sayısı: 5			
Frekans: 58	36.Uzaktan eğitim	SÖ12, Ö67, V16, V63, V70, V84, V117, V163, V170	9
	37.Ekran okuma	SÖ74, Ö5, Ö18, Ö97, V71, V85, V103, V160	8
	38.Hazır yemek	SÖ8, SÖ75, V7, V69, V94, V166	6
	39.Öğretmen	Ö101, Ö125	2
Eğlence Kaynağı Olarak E-Kitap	40.Dijital oyun	SÖ17, SÖ44, Ö17, Ö39, Ö83, Ö100, Ö116, V29, V50, V76, V96, V152	12
Metafor sayısı: 9	41.Animasyon	Ö10, Ö115, Ö126, V61, V67, V119, V151	7
Frekans: 40	42.Televizyon izleme	SÖ23, Ö21, Ö59, Ö81, Ö90, V120	6
	43.Çizgi film	SÖ26, Ö4, Ö25, V36, V74	5
	44.Aperatif atıştırma	SÖ19, V89, V121	3
	45.Eğlence	Ö7, Ö110, V49	3
	46.Müzik dinleme	V135, V147	2
	47.Kocaman içi dolu bir top	V47	1
	48.Kaybolmayan bir oyuncak	Ö52	1
Temel Kaynak Olarak E-Kitap	49.İnternet	SÖ15, Ö55, Ö56, Ö64, Ö76, Ö85, Ö124, V5, V21, V39, V162	11
Metafor sayısı: 8	50.Çölde bulunan bir vaha	SÖ64, V8, V111	3
Frekans: 21	51.Hayat kurtarıcı	SÖ6, V9	2
	52.Bal kavanozu	SÖ56	1
	53.Battaniye	SÖ1	1
	54.Hava	SÖ73	1
	55.Pizza	Ö75	1
	56.Yemek videosu	SÖ42	1
İletişim Kaynağı Olarak E-Kitap	57.Telefon	SÖ30, Ö14, Ö32, Ö50, Ö68, Ö130, V4, V32, V90, V134, V159	11
Metafor sayısı: 4	58.e-posta	V138	1
Frekans: 14	59.Köprü	SÖ29	1
	60.Uçak	SÖ24	1
Teknik Kaynak Olarak E-Kitap	61.Fotoğraf	SÖ31, Ö11, Ö19, Ö41	4
Metafor sayısı: 5	62.Robot	SÖ60, Ö3, V129	3
Frekans: 12	63.Sistemik sayfalar	V15, V72, V130	3
	64.Duvar	SÖ53	1
	65.Siyah beyaz bir film	V153	1
Beceri Kaynağı Olarak E-Kitap	66.Hayal	SÖ20, SÖ25, SÖ55, Ö48, Ö105, V22	6
Metafor sayısı: 4	67.Rüya	SÖ2, SÖ21, SÖ27, V133	4
Frekans: 12	68.Hafıza	V100	1
	69.Uzamsal düşünme	SÖ57	1
Sosyal Kaynak Olarak E-Kitap	70.Arkadaş	SÖ61, V2, V31, V128, V164	5
Metafor sayısı: 1			
Frekans: 5			
Doğa Kaynağı Olarak E-Kitap	71.Bulut	Ö114	1
Metafor sayısı: 4	72.Deniz	Ö80	1
Frekans: 4	73.Okyanus	SÖ32	1
	74.Uzay	Ö37	1
Gizemli Kaynak Olarak E-Kitap	75.Kapalı kutu	V46, V161	2
Metafor sayısı: 3	76.Hazine	SÖ67	1
Frekans: 4	77.Sürpriz yumurta	Ö71	1
Kategori Sayısı: 12	Metafor Sayısı:77	75 Şınıf Öğretmeni 135 İlkokul Öğrencisi 170 Veli	380

Tablo 8. incelendiğinde e-kitap temasına ilişkin 77 metafor ve bu metaforlara göre 12 kategorinin oluştuğu görülmektedir. Bu kategoriler “teknoloji kaynağı (n=73), bilgi kaynağı (n=70), yararlı olmayan kaynak (n=67), öğretim kaynağı (n=58), eğlence kaynağı (n=40), temel kaynak (n=21), iletişim kaynağı (n=14), teknik kaynak (n=12), beceri kaynağı (n=12), sosyal kaynak (n=5), doğa kaynağı (n=4), gizemli kaynak (n=4)” şeklindedir.

Sınıf öğretmenleri, ilkökul öğrencileri ve velilerin e-kitap temasına ilişkin oluşturdukları kategorilere ve metaforlara yönelik bulgular Tablo 9.’da yer almaktadır.

Tablo 9.

Katılımcı Türüne Göre E-Kitap Temasına İlişkin Kategoriler ve Metaforlar

Kategoriler	Sınıf Öğretmeni	İlkokul Öğrencisi	Veli
Teknoloji Kaynağı (n=73) Sınıf Öğretmeni (n=7) İlkokul Öğrencisi (n=30) Veli (n=36) Metafor Sayısı	Teknolojik araç (2), tablet (1), sanal dünya (1), bilgisayar (2), sanal gerçeklik (1).	Teknolojik araç (4), tablet (8), sanal dünya (7), bilgisayar (4), sanal gerçeklik (2), teknoloji (5).	Teknolojik araç (9), tablet (6), sanal dünya (5), bilgisayar (6), sanal gerçeklik (7), teknoloji (3).
Bilgi Kaynağı (n=70) Sınıf Öğretmeni (n=9) İlkokul Öğrencisi (n=30) Veli (n=31) Metafor Sayısı	Bilgi küpü (1), cebimizdeki kütüphane (3), sanal kütüphane (4), arşiv (1).	Bilgi küpü (6), cebimizdeki kütüphane (6), sesli kitap (6), sanal kütüphane (4), cep kitap (7), google earth (1).	Bilgi küpü (6), cebimizdeki kütüphane (4), sesli kitap (7), sanal kütüphane (4), cep kitap (4), akıllı kitap (2), sınırsız ulaşım (2), ansiklopedi (1), mum (1).
Yararlı Olmayan Kaynak (n=67) Sınıf Öğretmeni (n=20) İlkokul Öğrencisi (n=20) Veli (n=27) Metafor Sayısı	Ruhu olmayan her şey (4), tuzsuz yemek (4), sağlıksız şekerler (1), kokusuz çiçek (1), kışın içilen soğuk çay (3), sevmediğiniz bir yemek (1), yapay çiçek (1), az ağaçlı bir orman (1), etkisiz eleman (1), meyve vermeyen ağaç (1), sevdiğimiz bir yemeği yağsız tuzsuz yemek (1), solmuş ağaç (1).	Ruhu olmayan her şey (4), duygusuz (4), zevksiz (4), sağlıksız şekerler (2), kokusuz çiçek (2), tuzsuz çorba (2), yapay çiçek (1), görüntüsü güzel ama tadı güzel olmayan şeker (1).	Ruhu olmayan her şey (5), duygusuz (6), tuzsuz yemek (3), zevksiz (3), sağlıksız şekerler (3), kokusuz çiçek (2), kışın içilen soğuk çay (1), sevmediğiniz bir yemek (2), tuzsuz çorba (1), taş (1).
Öğretim Kaynağı (n=58) Sınıf Öğretmeni (n=11) İlkokul Öğrencisi (n=16) Veli (n=31) Metafor Sayısı	Kolay ulaşılabilir bir materyal (7), uzaktan eğitim (1), ekran okuma (1), hazır yemek (2).	Kolay ulaşılabilir bir materyal (10), uzaktan eğitim (1), ekran okuma (3), öğretmen (2).	Kolay ulaşılabilir bir materyal (16), uzaktan eğitim (7), ekran okuma (4), hazır yemek (4).
Eğlence Kaynağı (n=40) Sınıf Öğretmeni (n=5) İlkokul Öğrencisi (n=17) Veli (n=18) Metafor Sayısı	Dijital oyun (2), televizyon izleme (1), çizgi film (1), aperatif atıştırma (1).	Dijital oyun (5), animasyon (3), televizyon izleme (4), çizgi film (2), eğlence (2), kaybolmayan bir oyuncak (1).	Dijital oyun (5), animasyon (4), televizyon izleme (1), çizgi film (2), aperatif atıştırma (2), eğlence (1), müzik dinleme (2), kocaman içi dolu bir top (1).
Temel Kaynak (n=21) Sınıf Öğretmeni (n=7) İlkokul Öğrencisi (n=7) Veli (n=7) Metafor Sayısı	İnternet (1), çölde bulunan bir vaha (1), hayat kurtarıcı (1), bal kavanozu (1), battaniye (1), hava (1), yemek videosu (1).	İnternet (6), pizza (1).	İnternet (4), çölde bulunan bir vaha (2), hayat kurtarıcı (1).
	Sınıf Öğretmeni: 7	İlkokul Öğrencisi: 2	Veli: 3

Tablo 9. Devamı

İletişim Kaynağı (n=14) Sınıf Öğretmeni (n=3) İlkokul Öğrencisi (n=5) Veli (n=6)	Telefon (1), köprü (1), uçak(1).	Telefon (5).	Telefon (5), e-posta (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 3	İlkokul Öğrencisi: 1	Veli: 2
Teknik Kaynak (n=12) Sınıf Öğretmeni (n=3) İlkokul Öğrencisi (n=4) Veli (n=5)	Fotoğraf (1), robot (1), duvar (1).	Fotoğraf (3), robot (1).	Robot (1), sistematik sayfalar (3), siyah beyaz bir film (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 3	İlkokul Öğrencisi: 2	Veli: 3
Beceri Kaynağı (n=12) Sınıf Öğretmeni (n=7) İlkokul Öğrencisi (n=2) Veli (n=3)	Hayal (3), rüya (3), uzamsal düşünme (1).	Hayal (2).	Hayal (1), rüya (1), hafıza (1).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 3	İlkokul Öğrencisi: 1	Veli: 3
Sosyal Kaynak (n=5) Sınıf Öğretmeni (n=1) İlkokul Öğrencisi (n=0) Veli (n=4)	Arkadaş (1).		Arkadaş (4).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 1	İlkokul Öğrencisi: 0	Veli: 1
Doğa Kaynağı (n=4) Sınıf Öğretmeni (n=1) İlkokul Öğrencisi (n=3) Veli (n=0)	Okyanus (1).	Bulut (1), deniz (1), uzay (1).	
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 1	İlkokul Öğrencisi: 3	Veli: 0
Gizemli Kaynak (n=4) Sınıf Öğretmeni (n=1) İlkokul Öğrencisi (n=1) Veli (n=2)	Hazine (1).	Sürpriz yumurta (1).	Kapalı kutu (2).
Metafor Sayısı	Sınıf Öğretmeni: 1	İlkokul Öğrencisi: 1	Veli: 1
Kategori Sayısı: 12	Metafor Sayısı: 48	Metafor Sayısı: 40	Metafor Sayısı: 50

E-kitap temasına ilişkin kategoriler ve metaforlar incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin 48 metafor, ilkokul öğrencilerinin 40 metafor ve ilkokul öğrenci velilerinin 50 metafor olmak üzere toplamda 138 metafor oluşturdukları görülmektedir. Bu metaforlar bütünlük olarak ele alınınca üç grubun ortak oluşturduğu metaforlar “kolay ulaşılabilir bir materyal, teknolojik araç, tablet, bilgi küpü, cebimizdeki kütüphane, ruhu olmayan her şey, sanal dünya, bilgisayar, dijital oyun, sanal kütüphane, internet, telefon, sanal gerçeklik, uzaktan eğitim, ekran okuma, hayal, sağlıksız şekerler, televizyon izleme, çizgi film, kokusuz çiçek, robot” olmak üzere 21 tanedir. İkişerli grup olarak ortak oluşturulan metaforlar ise “sesli kitap, cep kitap, duygusuz, teknoloji, animasyon, tuzsuz yemek, zevksiz, hazır yemek, arkadaş, fotoğraf, kışın içilen soğuk çay, rüya, aperatif atıştırılabilir, çölde bulunan vaha, eğlence, sevmediğiniz bir yemek, tuzsuz çorba, hayat kurtarıcı, yapay çiçek” olmak üzere 19 tane olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

E-kitaba yönelik metaforlara ilişkin örnek alıntılar:

“E-kitap sevmediğiniz bir yemeğe benzer, çünkü karnınızı doyurur ama sayfaları çevirmek gibi zevk vermez.” (SÖ10, Yararlı Olmayan Kaynak Kategorisi)

“E-kitap cebimizdeki kütüphaneye benzer, çünkü yanımızda taşıyabildiğimiz dev bir kütüphanedir, çok az yer kapayıp bizimle her yere gelebilir.” (SÖ48, Bilgi Kaynağı Kategorisi)

“E-kitap kolay ulaşılabilir bir materyale benzer, çünkü kolayca ulaştığım bir sürü hikâyem var. Her zaman kolay ulaşabileceğimiz kitaplardır. Ulaşılması kolaydır.” (Ö27, Öğretim Kaynağı Kategorisi)

“E-kitap teknolojik araca benzer, çünkü normal kitaptan ayrı olması, dokunmatik, dijital olması.” (Ö88, Teknoloji Kaynağı Kategorisi)

“E-kitap e-postaya benzer, çünkü kitaplar kadar somut olmadığı için mektubun yerini alan e-postalara benzetiyorum.” (V138, İletişim Kaynağı Kategorisi)

“E-kitap muma benzer, çünkü bilgi edinmeye ihtiyaç duyduğumuzda yakarız.” (V140, Bilgi Kaynağı Kategorisi)

Çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitap temalarına ilişkin oluşturulan ortak ve ayrı kategorilere yönelik bulgular Tablo 10.’da yer almaktadır.

Tablo 10.

Çocuk Kitabı, Oyuncak Kitap, E-Kitap Temalarına İlişkin Ortak ve Ayrı Kategoriler

Kategori Sırası	Çocuk Kitabı Temasına İlişkin Kategoriler	Oyuncak Kitap Temasına İlişkin Kategoriler	E-Kitap Temasına İlişkin Kategoriler
1	Beceri Kaynağı (n=109)	Eğlence Kaynağı (n=205)	Teknoloji Kaynağı (n=73)
2	Eğlence Kaynağı (n=67)	Temel Kaynak (n=38)	Bilgi Kaynağı (n=70)
3	Bilgi Kaynağı (n=64)	Beceri Kaynağı (n=35)	Yararlı Olmayan Kaynak (n=67)
4	Öğretim Kaynağı (n=38)	Bilgi Kaynağı (n=25)	Öğretim Kaynağı (n=58)
5	Temel Kaynak (n=29)	Yaşantı Kaynağı (n=14)	Eğlence Kaynağı (n=40)
6	Doğa Kaynağı (n=20)	Gizemli Kaynak (n=12)	Temel Kaynak (n=21)
7	Pedagojik Kaynak (n=15)	Öğretim Kaynağı (n=12)	İletişim Kaynağı (n=14)
8	Sosyal Kaynak (n=13)	Sosyal Kaynak (n=11)	Teknik Kaynak (n=12)
9	Gizemli Kaynak (n=10)	Doğa Kaynağı (n=8)	Beceri Kaynağı (n=12)
10	İletişim Kaynağı (n=9)	Sanat Kaynağı (n=7)	Sosyal Kaynak (n=5)
11	Teknik Kaynak (n=6)	Pedagojik Kaynak (n=7)	Doğa Kaynağı (n=4)
12		İletişim Kaynağı (n=3)	Gizemli Kaynak (n=4)
13		Teknik Kaynak (n=3)	
Toplam kategori sayısı	11 kategori	13 kategori	12 kategori

Tablo 10. incelendiğinde “beceri kaynağı, eğlence kaynağı, bilgi kaynağı, öğretim kaynağı, temel kaynak, doğa kaynağı, sosyal kaynak, gizemli kaynak, iletişim kaynağı, teknik kaynak” olmak üzere 10 tane ortak kategorinin olduğu görülmektedir. “Pedagojik kaynak” kategorisi hem kitap hem de oyuncak kitap temalarında ortak olup e-kitap temasında yer almamaktadır. Ayrı olan kategoriler incelendiğinde oyuncak kitap temasında “yaşantı kaynağı, sanat kaynağı”, e-kitap temasında ise “teknoloji kaynağı, yararlı olmayan kaynak” kategorilerinin olduğu görülmektedir. Çocuk kitabı temasının en çok beceri kaynağı, oyuncak kitap temasının en çok eğlence kaynağı, e-kitap temasının ise en çok teknoloji kaynağı kategorisi olarak ifade edildiği görülmektedir.

Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin oluşturdukları ortak ve ayrı kategorilere yönelik bulgular Tablo 11.'de yer almaktadır.

Tablo 11.
Katılımcı Türüne Göre Ortak ve Ayrı Kategoriler

Temalar	Kategoriler	Sınıf Öğretmeni Metafor (f)	İlkokul Öğrencisi Metafor (f)	Veli Metafor(f)
Çocuk Kitabı 11 kategori	Beceri Kaynağı (n=109)	25	30	54
	Eğlence Kaynağı (n=67)	9	34	24
	Bilgi Kaynağı (n=64)	3	29	32
	Öğretim Kaynağı (n=38)	7	16	15
	Temel Kaynak (n=29)	13	7	9
	Doğa Kaynağı (n=20)	4	2	14
	Pedagojik Kaynak (n=15)	3	7	5
	Sosyal Kaynak (n=13)	4	6	3
	Gizemli Kaynak (n=10)	2	2	6
	İletişim Kaynağı (n=9)	3	2	4
	Teknik Kaynak (n=6)	2	-	4
Oyuncak Kitap 13 kategori	Eğlence Kaynağı (n=205)	33	88	84
	Temel Kaynak (n=38)	17	5	16
	Beceri Kaynağı (n=35)	5	15	15
	Bilgi Kaynağı (n=25)	3	8	14
	Yaşantı Kaynağı (n=14)	4	5	5
	Gizemli Kaynak (n=12)	-	-	12
	Öğretim Kaynağı (n=12)	3	-	9
	Sosyal Kaynak (n=11)	3	6	2
	Doğa Kaynağı (n=8)	4	3	1
	Sanat Kaynağı (n=7)	1	3	3
	Pedagojik Kaynak (n=7)	-	-	7
	İletişim Kaynağı (n=3)	2	1	-
	Teknik Kaynak (n=3)	-	1	2
E-kitap 12 kategori	Teknoloji Kaynağı (n=73)	7	30	36
	Bilgi Kaynağı (n=70)	9	30	31
	Yararlı Olmayan Kaynak (n=67)	20	20	27
	Öğretim Kaynağı (n=58)	11	16	31
	Eğlence Kaynağı (n=40)	5	17	18
	Temel Kaynak (n=21)	7	7	7
	İletişim Kaynağı (n=14)	3	5	6
	Teknik Kaynak (n=12)	3	4	5
	Beceri Kaynağı (n=12)	7	2	3
	Sosyal Kaynak (n=5)	1	-	4
	Doğa Kaynağı (n=4)	1	3	-
	Gizemli Kaynak (n=4)	1	1	2

Tablo 11. incelendiğinde katılımcı türüne göre ortak ve ayrı kategorilerin oluştuğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin çocuk kitabına yönelik 11 kategori, oyuncak kitaba yönelik 10 kategori, e-kitaba yönelik 12 kategori oluşturduğu; ilkokul öğrencilerinin çocuk kitabı ve oyuncak kitaba yönelik 10 kategori, e-kitaba yönelik 11 kategori oluşturduğu görülmekte olup velilerin ise çocuk kitabı ve e-kitaba yönelik 11 kategori, oyuncak kitaba yönelik 12 kategori oluşturduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenleri ve veliler çocuk kitabını en çok beceri kaynağı, oyuncak kitabı en çok eğlence kaynağı olarak ifade ederlerken, ilkokul öğrencileri ise hem çocuk kitabını hem de oyuncak kitabı en çok eğlence kaynağı olarak ifade etmektedir. Sınıf öğretmenlerinin e-kitabı en çok yararlı olmayan kaynak, ilkokul öğrencilerinin en çok hem teknoloji kaynağı hem de bilgi kaynağı, velilerin ise en çok teknoloji kaynağı olarak ifade ettikleri görülmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerinin çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitap kavramlarına yönelik metaforik algıları incelenmiştir. Kitaplar okuryazarlığın temel kaynağı olup (Boutte, Hopkins & Waklatsi, 2008) çocuğun dilsel, zihinsel, sosyal, duyuşsal gelişimine katkı sağlar. Metaforlar da dilin ve düşüncenin bir özelliği olup kod çözme ve yaratıcı düşünme becerilerini teşvik eder (Purcell, 2018). Bu bağlamda, bu çalışmada çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitaba yönelik metaforlar yoluyla öğretmenlerin, çocukların ve velilerin bakış açılarının belirlenmesi önemlidir.

Çocuk kitabı temasına ilişkin kategoriler incelendiğinde katılımcıların kitabı en çok "beceri, eğlence ve bilgi kaynağı" olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu kategori sırası "öğretim, temel, doğa, pedagojik, sosyal, gizemli, iletişim ve teknik" kaynak olarak çocuk kitabı şeklinde devam etmekte olup 11 kategoriden oluşmaktadır. Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin çocuk kitabına yönelik 84 metafor oluşturduğu, oluşturulan metaforlardan 15 tanesinin ortak olduğu, bu metaforların "hayal dünyası, resim, eğlence, çocuk, hayat, öğretmen, masal, yeni bir dünyaya açılan bir kapı, arkadaş, oyun, oyuncak, kahraman, çizgi film, yol, rüya" şeklinde olduğu görülmektedir. Katılımcıların oluşturdukları metaforlara ilişkin alıntılara bakıldığında çocuğun yaşı ilerledikçe çocuk kitaplarının da özelliklerinin değiştiğini belirttikleri görülmektedir. Baş'a (2015) göre ilkokulda sınıf seviyesi ilerledikçe çocuk kitaplarındaki resim azalır, metin artar. Ayrıca bulgulara bakıldığında kitapların çocuğun ilgisini ortaya çıkarması, merak uyandırması, eğlenceli olması, bilgilendirici olması, hayal gücünü geliştirmesi, kelime dağarcığını arttırması gibi yararları olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Çocuk kitapları ilgi çekici, dili anlaşılır, konu ve görselleri uyumlu, çocuğun yaşına uygun olmalı ve çocuğun yaratıcılığını desteklemelidir (Çelebi-Öncü, Yılmaz, Tokgöz, Koç & Aktaş, 2019). Bektaş, Okur ve Karadağ'a (2014) göre çocuklar ilgisini çekmeyen kitapları okumaya zorlanmamalıdır.

Oyuncak kitap temasına ilişkin kategoriler incelendiğinde katılımcıların kitabı en çok "eğlence, temel ve beceri kaynağı" olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu kategori sırası "bilgi, yaşantı, gizemli, öğretim, sosyal, doğa, sanat, pedagojik, iletişim, teknik" kaynak olarak oyuncak kitap şeklinde devam etmekte olup 13 kategoriden oluşmaktadır. Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin oyuncak kitaba yönelik 86 metafor oluşturduğu, oluşturulan metaforlardan 10 tanesinin ortak olduğu, bu metaforların "oyuncak, eğlence, oyun, üç boyutlu resim, oyuncak kutusu, arkadaş, sesli kitap, çizgi film, mutluluk, baklava üstü dondurma" şeklinde olduğu görülmektedir. Oyuncak kitapların çıkartmalı, yapboz şeklinde olduğu, hareketli nesnelere, canlı görünümlü materyallerle, üç boyutlu olarak hazırlandığı, çocukların bütün duyu organlarını kullanmasına olanak sağladığı, oyunlar ve oyuncaklar kullanılarak çocukların eğlenerek bilgi ve becerilerini geliştirdiği belirtilmektedir (Uzuner-Yurt, 2014; Yalçın & Aytaş, 2005). Oluşturulan metaforlar incelendiğinde literatürdeki oyuncak kitap kavramına ilişkin açıklamalarla örtüştüğü görülmektedir.

E-kitap temasına ilişkin kategoriler incelendiğinde katılımcıların kitabı en çok "teknoloji, bilgi, yararlı olmayan kaynak" olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu kategori sırası "öğretim, eğlence, temel, iletişim, teknik, beceri, sosyal, doğa, gizemli" kaynak olarak e-kitap şeklinde devam etmekte olup 12 kategoriden oluşmaktadır. Sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velilerin e-kitaba yönelik 77 metafor oluşturduğu, oluşturulan metaforlardan 21 tanesinin ortak olduğu, bu metaforların "kolay ulaşılabilir bir materyal, tablet, teknolojik araç, bilgi küpü, cebimizdeki kütüphane, ruhu olmayan her şey, sanal dünya, bilgisayar, dijital oyun, sanal kütüphane, internet, telefon, sanal gerçeklik, uzaktan eğitim, ekran okuma, hayal, sağlıksız şekerler, televizyon izleme, çizgi film, kokusuz çiçek, robot" şeklinde olduğu görülmektedir. E-kitaplar ile ilgili metaforlar incelendiğinde olumlu metaforların teknolojinin eğitim alanında kullanılmasının sağladığı yararlarla örtüştüğü görülmektedir. E-kitaplar, geleneksel kitapların elektronik ortama aktarılmasıyla oluşan veya dijital ortamda oluşturulan kitaplar (Bozkurt & Bozkaya, 2013) şeklinde tanımlanmaktadır. Etkileşimli e-kitap uygulamaları ise ses, hareket, etkileşim ve oyun gibi içerikler eklenerek hazırlanmaktadır (Ercan-Güven, 2021; Yolcu & Kavuran, 2019). Katılımcıların geliştirdikleri metaforlara ilişkin alıntılara bakıldığında e-kitabın her zaman her yerde kullanılabilirdiği, kolay ulaşılabilirdiği, basılı kitaplardan ayrılan dokunmatik, sesli olma gibi özelliklerinin olduğu ifade edilmekte olup bu görüşlerin literatürle desteklendiği görülmektedir.

Çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitaba yönelik geliştirilen metaforlara göre oluşturulan kategorilerin 10 tanesinin ortak olduğu, bu kategorilerin "beceri, eğlence, bilgi, öğretim, temel, doğa, sosyal, gizemli, iletişim, teknik kaynak" olduğu görülmektedir. Bektaş, Okur ve Karadağ'ın (2014) ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin kitaba yönelik metaforik algılarını belirlemek için yaptıkları çalışmada her iki kademedeki öğrencilerin ortak metafor geliştirdikleri, aynı zamanda da bazı metaforların sınıf seviyesine göre farklılaştığı görülmüştür. Bu çalışmada da ilkokul öğrencileri, sınıf öğretmenleri ve velilerin ortak metafor geliştirdikleri, bazı metaforların ise katılımcı türüne göre farklılaştığı görülmektedir. Sınıf öğretmenleri ve veliler çocuk kitabını en çok beceri kaynağı, oyuncak kitabı en çok eğlence kaynağı olarak ifade ederlerken, ilkokul öğrencileri ise hem çocuk kitabını hem de oyuncak kitabı en çok eğlence kaynağı olarak ifade etmektedir. Sınıf öğretmenlerinin e-kitabı en çok yararlı olmayan kaynak, ilkokul öğrencilerinin en çok hem teknoloji kaynağı hem de bilgi kaynağı, velilerin ise en çok teknoloji kaynağı olarak ifade ettikleri görülmektedir. Çocuk yayınları türleri içerisinde yer alan kitap, e-kitap, oyuncak kitap kavramlarına göre de metaforların ve kategorilerin farklılaştığı söylenebilir. "Pedagojik kaynak" kategorisi hem kitap hem de oyuncak kitap temalarında yer alırken e-kitap temasında yer almamaktadır. Oyuncak kitap temasında ortak kategorilere ek olarak "yaşantı kaynağı ve sanat kaynağı" kategorilerinin olduğu, e-kitap temasında ise "teknoloji kaynağı ve yararlı olmayan kaynak" kategorilerinin olduğu görülmektedir. Ulusoy ve Altun'un (2018) okul öncesi öğretmen adaylarının resimli çocuk kitabına yönelik metaforik algılarını belirlemek için yaptıkları çalışmada basılı kitapların somut olma ve kalıcılık, elektronik kitapların ise ilgi çekici olma ve daha fazla duyuya hitap etme özelliklerini vurguladıkları görülmüştür. Özer ve Türel'in (2015) bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının e-kitaba yönelik metaforik algılarını belirlemek için yaptıkları çalışmada da e-kitaba yönelik olumlu ve olumsuz metaforların üretildiği görülmüştür. Bu çalışmada da katılımcıların çocuk kitabı ve oyuncak kitaba yönelik olumlu metafor geliştirdikleri ancak e-kitaba yönelik hem olumlu hem de olumsuz metafor geliştirdikleri görülmektedir. Yapılan bu çalışmanın sonuçlarına göre sınıf öğretmenleri ve velilerin çocuk kitabı ve oyuncak kitap konusunda daha olumlu bir algıya sahip oldukları ve bu kitapları ilkokul öğrencileri için e-kitaba göre daha çok tercih ettikleri ifade edilebilir. Ayrıca katılımcıların çocuk kitabı, oyuncak kitap ve e-kitap kavramlarına ilişkin oluşturdukları metaforlar incelendiğinde çocuk edebiyatına yönelik farkındalıklarının olduğu görülmektedir.

Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında sınıf öğretmenlerinin çoğunluğunun hizmet öncesinde çocuk kitabı üzerine eğitim aldıkları ancak hizmet içinde bu konuda eğitim almadıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Çocuk kitaplarının sınıflarda nasıl kullanılabileceğinin araştırılması öğretmenlere yol gösterir (Sackes, Trundle & Flevares, 2009). Öğretmenlerin sınıflarda gerçekleştirdiği kitap okuma etkinliklerinin niteliği ile çocukların dil gelişimleri arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır (Deniz, 2018). Bu bağlamda sınıf öğretmenlerine çocuk kitaplarını seçebilmesi, içerik ve biçim özellikleri bakımından nitelikli çocuk kitabını değerlendirebilmesi ve sınıfında etkileşimli kitap okuma etkinlikleri yapabilmesi için çocuk edebiyatı alanında uzman kişiler tarafından teorik ve özellikle de uygulamalı eğitimler verilebilir. Adak-Özdemir ve Özdemir-Beceren'in (2020) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin çoğunluğunun sınıflarında düzenli olarak okuma etkinlikleri yapmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada da öğretmenlerin çocuk kitapları seçme, inceleme ve değerlendirme hususunda kendilerini kısmen yeterli gördükleri hatta bazı sınıf öğretmenlerinin bu konuda kendini yeterli görmediği sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca kitap okumayı sevmeyen, nadiren kitap okuyan, hiç kitap okumayan sınıf öğretmenlerinin olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan ilkokul öğrencilerinin çoğunluğunun kitap okumayı sevdiği, kitap okumayı sevmeyen öğrencinin olmadığı ve her zaman kitap okuduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Çalışmaya katılan velilerin çoğunluğunun kadın olduğu, ev hanımı olduğu, kitap okumayı sevmeyen velilerin olduğu ancak çocuğuna kitap almayan velinin olmadığı görülmektedir. Arıcı'nın (2018) yaptığı çalışmada bu çalışmanın sonuçlarına benzer şekilde annelerin çocuklarına kitap aldıkları ve az sayıda kişinin hiç kitap okumadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çocuğu ile iyi iletişim kurmaya çalışan aileler iyi bir araç olarak kitapları kullanabilir (Temizyürek, Şahbaz & Gürel, 2016). Ebeveynleri tarafından erken dönemlerde kitap okunan çocukların alıcı dil becerilerinin geliştiği görülmektedir (Tomopoulos, Dreyer, Tamis-LeMonda, Flynn,

Rovira, Tineo & Mendelsohn, 2006). Dil gelişiminin yanı sıra ebeveynlerin çocuklarıyla kitap okuyarak geçirdikleri zaman dilimi birlikte nitelikli zaman geçirmelerini de sağlar. Katılımcıların kişisel bilgileri ile ilgili belirttikleri görüşleri incelendiğinde kitap okumayı sevmeyen öğrencinin olmadığı, kitap okumayı sevmeyen öğretmenin ve velinin olduğu görülmektedir. Aileler ve öğretmenler kitap okuyarak çocuklarına ve öğrencilerine rol model olmalıdır. Nitekim ailelerin ve öğretmenlerin kitap okumaya yönelik tutumu çocuğun da tutumunu etkileyebilir. Kitap okumaya yönelik tutumun olumlu olması için çocukların yaşlarına uygun nitelikli çocuk kitaplarıyla tanıştırılması ve etkileşimli kitap okuma uygulamaları yapılması önemlidir. İleride yapılacak çalışmalarda çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırabilecek olan sınıf öğretmenlerine ve ailelere etkileşimli kitap okuma etkinliklerinin nasıl yapılacağına planlanarak çocuk edebiyatına yönelik farkındalıklarının artırılmasına ilişkin deneysel çalışmalar yürütülebilir.

Kaynakça/Reference

- Adak-Özdemir, A., & Özdemir-Beceran, B. (2020). Çocuk kitaplarının okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri ve kitap incelemesi çerçevesinde değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(3), 1216-1242. <https://dergipark.org.tr/en/pub/teke/issue/56890/798945>
- Arıcı, M. (2018). Annelerin evde çocukları ile hikâye kitabı okuma davranışlarının ebeveynlik tutumlarına göre incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi), *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.
- Aslan, Y., & Harput, M. B. (2017). Çocuk eğitimi ve kitap okuma alışkanlığı üzerindeki aile etkisi: Susanna Tamaro "Kitaplardan Korkan Çocuk" örneği. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)*, 1(1), 17-30. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/471455>
- Baş, B. (2015). Türkçe öğretimi açısından çocuk edebiyatı. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Bektaş, M., Okur, A., & Karadağ, B. (2014). İlkokul ve ortaokul son sınıf öğrencilerinde metaforik algı olarak kitap. *Türk Kütüphaneciliği*, 28(2), 154-168. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/808393>
- Boutte, G. S., Hopkins, R., & Waklatsi, T. (2008). Perspectives, voices, and worldviews in frequently read children's books. *Early Education and Development*, 19(6), 941-962. <https://doi.org/10.1080/10409280802206643>
- Bozkurt, A., & Bozkaya, M. (2013). Etkileşimli e-kitap: Dünü, bugünü ve yarını. *Akademik Bilişim*, 375-381. Akdeniz Üniversitesi.
- Caballero, R. (2014). Thinking, drawing and writing architecture through metaphor. *Iberica: Revista de la Asociación Europea de Lenguas para Fines Específicos (AELFE)*, (28), 155-180. <http://revistaiberica.org/index.php/iberica/article/view/243>
- Çelebi-Öncü, E., Yılmaz, D., Tokgöz, Ö., Koç, İ., & Aktaş, E. (2019). Okul çağına yönelik yazılmış çocuk kitaplarının yaratıcı unsurlar açısından incelenmesi. *Turkish Studies- Educational Sciences* 14 (4), 1211-1228. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/381102/>
- Deniz, A. (2018). Resimli öykü kitaplarının ve kitap okuma etkinliklerinin niteliğinin beş yaş çocuklarının dil gelişimiyle ilişkisinin incelenmesi (Doktora Tezi), *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.
- Doğan, Z., & Sönmez, D. (2019). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin matematik dersine yönelik metaforik algılarının oluşturdukları görseller aracılığıyla incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 14(1), 245-262.
- Ercan-Güven, A. N. (2021). Elektronik çocuk kitapları (e-kitap) ve çizgi kitaplar. Tunagür, M. & Kardaş, M. N. (Ed.) *Çocuk Edebiyatı* içinde (s. 277-291). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ertner, D. E., & Ulyanova, O. B. (2019). Metaphorical codes in structuring national economic discourse. *Journal of Multicultural Discourses*, 14(3), 258-271. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17447143.2019.1672697>
- Hsiao, C. Y., & Chang, Y. M. (2016). A study of the use of picture books by preschool educators in outlying Islands of Taiwan. *International Education Studies*, 9(1), 1-19. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1086628.pdf>
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). An expanded sourcebook qualitative data analysis. Sage Publications.
- Mohammad, S., Shutova, E., & Turney, P. (2016). Metaphor as a medium for emotion: An empirical study. In *Proceedings of the Fifth Joint Conference on Lexical and Computational Semantics*, 23-33. <https://aclanthology.org/S16-2003.pdf>
- Mudra, H., & Aini, N. (2020). "English learning is like...": Metaphorical perceptions of prospective English teachers about language learning process. *Journal of English Education and Linguistics Studies (JEELS)*, 7(1), 69-90. <https://jurnalfaktarbiyah.iainkediri.ac.id/index.php/jeels/article/view/205>

- Nicholas, J. L. (2007). An exploration of the impact of picture book illustrations on the comprehension skills and vocabulary development of emergent readers. *Doctoral Dissertations, Louisiana State University*.
- Oğuzkan, A. F. (2013). Çocuk edebiyatı. Anı Yayıncılık.
- Özer, S., & Türel, Y. K. (2015). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının e-kitap ve etkileşimli e-kitap kavramına ilişkin metaforik alguları. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 6(2), 1-23. <https://doi.org/10.17569/tojqi.33601>
- Purcell, J. M. (2018). "Seeing the light": A cognitive approach to the metaphorical in picture books. *Children's Literature in Education*, 49, 356-375. <https://doi.org/10.1007/s10583-016-9309-z>
- Sackes, M., Trundle, K. C., & Flevaris, L. M. (2009). Using children's literature to teach standard-based science concepts in early years. *Early Childhood Education Journal*, 36(5), 415-422. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10643-009-0304-5>
- Temizyürek, F., Şahbaz, N. K. & Gürel, Z. (2016). Çocuk edebiyatı. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tomopoulos, S., Dreyer, B. P., Tamis-LeMonda, C., Flynn, V., Rovira, I., Tineo, W., & Mendelsohn, A. L. (2006). Books, toys, parent-child interaction, and development in young Latino children. *Ambulatory Pediatrics*, 6(2), 72-78. <https://doi.org/10.1016/j.ambp.2005.10.001>
- Ulusoy, M., & Altun, D. (2018). Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ve resimli çocuk kitapları ile ilgili metaforları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(67), 1206-1221. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/510764>
- Uzuner-Yurt, S. (2014). Çocuk yayınları. Şimşek, T. (Ed.) *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı* içinde (s. 71-80). Grafiker Yayınları.
- Yalçın, A. & Aytas, G. (2005). Çocuk edebiyatı. Akçağ Yayınları.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.
- Yolcu, A. Ş., & Kavuran, T. (2019). Akıllı telefon ortamında resimli çocuk kitapları (Efe Misafirlikte, Zeynep ile Zeytin). *Uluslararası Sanat Kültür ve İletişim Dergisi*, 2(1), 18-39. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/765670>

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Families and teachers have important responsibilities in helping students to acquire the habit of reading books. Considering how important families and teachers are in determining children's perceptions, determining perceptions of book types may affect children's reading skills. Since children's books, toy books and e-books differ in terms of their characteristics, participants in this study were requested to create metaphors for each concept separately. In fact, the reading attitudes of students who are introduced to quality children's books both in the technological environment and as a printed source may change. For this reason, considering all the stakeholders in education, it is thought to be important to determine the perceptions of students, teachers and parents towards children's books, toy books and e-books.

Metaphor is the giving of a message through a figure of speech rather than by expressing the thought related to a concept with a plain expression. When we examine the studies that identify metaphorical perceptions about the concept of books (Bektaş, Okur & Karadağ, 2014; Özer & Türel, 2015, Ulusoy & Altun, 2018), it can be seen that metaphors have been created for books, picture books and e-books by primary school students, secondary school students, preservice preschool teachers, and preservice information technology teachers. The aspect that distinguishes the present study from studies conducted in the literature is that metaphors were to be determined according to book types and participant groups. It can be seen that studies on this subject have been carried out with students and teachers as the participant group, and that no study has been found in which the perspective of the family is presented. In this study, the perspectives of these three groups on the concepts of children's books, toy books and e-books have been examined with regard to similarities and differences.

2. METHOD

This research was conducted as a qualitative study using a phenomenological design. The study group of the research consists of a total of 380 people, including classroom teachers (n=75), primary school students (n=135) and parents of primary school students (n=170), selected according to the convenience sampling technique. The research data were collected in the year 2020 from classroom teachers working in state schools, primary school students studying in state schools, and parents of the students. The research data were collected with the metaphorical perception questionnaire prepared by the researcher. Content analysis was used to analyse the data. During the analysis, the data were coded, the categories were created and the themes were determined. Afterwards, by organising the codes, categories and themes, the findings were described and interpreted, and quotations were included.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

This study examined the metaphorical perceptions of classroom teachers, primary school students and their parents towards the concepts of children's books, toy books and e-books. It was observed that 10 common categories were created according to the metaphors developed for children's books, toy books and e-books, and that these categories were "skill, entertainment, knowledge, teaching, basis, nature, social, mysterious, communication, and technical resource". It was seen that primary school students, classroom teachers and parents developed common metaphors, whereas some metaphors differed depending on the type of participant. While classroom teachers and parents expressed the children's book mostly as a source of skills and the toy book mostly as a source of entertainment, primary school students expressed both the children's book and the toy book mostly as a source of entertainment. It was observed that primary school teachers mostly expressed the e-book as a non-beneficial resource, primary school students mostly expressed it both as a technological resource and a source of information, while parents mostly expressed it as a technological resource. It can be said that the metaphors and categories also differed according to the concepts of books, e-books and toy books among the types of children's publications. While the

“pedagogical resource” category was included in both the book and toy book themes, it was not included in the e-book theme. It was seen that in addition to the common categories in the toy book theme, there were categories for “source of experience” and “source of art”, while categories for “technological resource” and “non-beneficial resource” were formed in the theme of e-books. It was observed that the participants developed positive metaphors for children’s books and toy books, but that they developed both positive and negative metaphors for e-books. Moreover, when the metaphors created by the participants regarding the concepts of children’s books, toy books and e-books are examined, it can be seen that they had an awareness of children’s literature.

When the results of the study are examined, it can be seen that the majority of the classroom teachers stated that they had received preservice training on children’s books, but that they had not received in-service training on this subject. It was concluded that teachers considered themselves only partially competent in selecting, examining and evaluating children’s books, and that some classroom teachers even considered themselves incompetent in this regard. When the participants’ opinions about their personal information are examined, it can be seen that there were no students who did not like reading books, but that there were some teachers and parents who did not like reading books. Parents and teachers should act as role models for their children and students by reading books. Indeed, the attitudes of families and teachers towards reading can also affect the attitude of the child. In order to foster a positive attitude towards reading, it is important to introduce children to quality children’s books appropriate for their ages and to carry out interactive book reading activities. In future studies, experimental studies aimed at planning how to perform interactive book reading activities can be carried out to increase awareness of children’s literature in classroom teachers and families, who can foster the love and habit of reading in children.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Araştırma tek yazarlı olduğu için yazarın araştırmaya katkı oranı %100'dür.

ÇATIŞMA BEYANI (CONFLICT OF INTEREST)

Araştırmanın herhangi bir kişi ya da kurumla finansal ya da kişisel yönden bağlantısı yoktur. Araştırmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.